

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 Γενουακίου ἐκδοστού Γουσι καὶ εἶνα ἑτησίαι—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

19 Μαρτίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

J. Riz

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

Πρὸς τὴν φιλιτάτην Κυρίαν Ζεζιλίαν Ρίζου.

Φιλιτάτη Κυρία,

Ἡ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολή σας ἦτον πλήρης ἀπὸ αἰσθήματα εὐγενῆ καρδίας εὐγενεστάτης ἐξέφραζεν αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἐγυθῶνται κατὰ βεβαιότατον βαθμὸν εἰς τὸν φιλόστοργον ἐμὲ πατέρα τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὑπερφιλτάτου μοι Κωνσταντίνου. Συμπεράνατε λοιπὸν, Κυρία μου, πόσον ἡ ἐπιστολή σας μ' ἐχαροποίησε, συμπεράνατε πόσον ζωηρὰ ἀνέθρουσαν ἀπὸ τὴν πατρικὴν καρδίαν μου αἱ ὑπὲρ ὑμῶν ἀμφοτέρων τῶν φιλιτάτων εὐχαί μου, ὅταν ἀνέγνωσα τὸ πολύτιμον ἰδιόχειρόν σας.

Ἵστερον ἀπὸ τόσας οἰκικὰς μεγάλας καὶ ἀλληλοδιαδόχους συμφορὰς, αἱ ὅποια μ' ἐπότισαν μέχρι τρυγῆς ἀλλεπάλληλα ποτήρια πικρῶν ἀνυποφόρων, πεπρωμένων ἦτον ἡ φιλιτάτη Ζεζιλία νὰ μὲ ζωογονήσῃ διὰ τῆς εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς τὸν υἱόν μου. Εἰς τὰ εὐκράτα κλίματα, Κυρία, ὅταν κατὰ τὸν χειμῶνα λάμψωσιν ἐξαίφνης αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες εἰς τὸν αἰθέρα, πόσον φαίνονται γλυκύτεραι καὶ τερπνότεραι παρὰ τὰς ἑαρινὰς ἀκτίνες. Τὸ αὐτὸ ἠκολούθησεν εἰς ἐμὲ, ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιτολήν σας. Εἰς τὸν χειμῶνα τῆς παρακμασάσης ἡλικίας μου, συνοδευμένον μὲ τόσας λύπας, ἀνατείλασα ἡ πληροφορία περὶ τῆς εὐζωίας τοῦ υἱοῦ μου, ἐφαίδρυνε τὴν καρδίαν μου εἰς ὑπερβολήν.

Ἦθελα σὰς ἀπαντήσῃ, φιλιτάτη, εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐὰν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐκφράσω δι' αὐτῆς τὰ πατρικά μου αἰσθήματα μὲ τὴν αὐτὴν ἐνεργητικότητα τοῦ γράμματός σας. Θελήσατε λοιπὸν νὰ δεχθῆτε τὰς βεβαιώσεις τῶν αἰσθημάτων μου παριστανομένως εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὀμιλεῖτε κάλλιστα καθὸ Ἑλληνίς, καὶ γράφετε ὡσπύτως, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε, ὅτι

σὰς εὐχομαι πατρικώτατα, καὶ σὰς ὑπεραγαπῶ ὡς κόρην μου παμφιλτάτην.

Ἀθῆναι, τὴν 26 Μαρτίου (7 Ἰουνίου) 1840.

Ὁ εὐχέτης πατήρ
I. ΡΙΖΟΣ.

Ὁ κ. Κ. Σάβας ἐκδίδει μετ' οὐ πολὺ ἐν Βενετίᾳ σπουδαιότατον καὶ ὅλως πρωτότυπον σύγγραμμα, ἧτοι συλλογὴν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων μνημείων τοῦ ἐπὶ τῶν μέσων αἰώνων ἑλληνικοῦ θεάτρου. Ὁ μετ' οὐ πολὺ δημοσιευόμενος πρῶτος τόμος, περιέχων τέσσαρας τραγωδίας καὶ κωμωδίας, συνοδεύεται καὶ διὰ μακροτάτης εἰσαγωγῆς ἐν ἣ ἑξιστοροῦνται αἱ παράδοξοι τύχαι τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς Φράγκους Ἑλλήνων. Κατὰ τὸν κ. Σάβαν οἱ Βυζαντινοὶ οὐ μόνον διετήρησαν τὸ παλαιὸν ἑλληνικὸν θεᾶτρον, ἐν τῷ ὁποίῳ παρίσταντο ἰδίως αἱ κωμωδίαί τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Μενάνδρου, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι ἐμόρφωσαν τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ δημοτικὸν θεᾶτρον, τὰ ὅποια ἀπλῶς ἀπεμιμήθη ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη. Ἡ ἐπομένη διατριβή, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐρημένου συγγράμματος, ἀπεστάλη, τῇ αἰτήσει ἡμῶν, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ Ἑστία ἕξ αὐτῆς παρελήφθησαν μέρη τινὰ καὶ αἱ πολλαὶ ὑποσημειώσεις

Σ. τ. Δ.

Περὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

Βεβαίως θὰ ἐκπλαγῶσι πολλοὶ ἀκούοντες τὴν παράξενον εἰδήσιν περὶ ὑπάρξεως ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐν τοῖς μέσοις καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ἐνῷ ἴσως ὀλίγοι ἐγίνωσκον μίαν καὶ μόνην Κρητικὴν τραγωδίαν, τὴν Ἐρωφίλην, θὰ ἐκπλαγῶσι δὲ πλείοτερον οἱ ἱστορικοὶ τοῦ νεωτέρου θεάτρου βλέποντες ὅτι ἡ παλαιὰ θυμέλη δὲν ἐπυρπολήθη ἐν μέσῳ τῶν φλογερῶν ἀναθεμάτων τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας ἐξηκολούθησε ζήσασα ἄδοξον μὲν καὶ ἀθλιον βίον, ἀλλ' ὅπως δήποτε ἐπέζησε μέχρις οὗ τῆς τουρκικῆς βαρβαρότης καταπένηζε πᾶν σπέρμα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

Ὡς γνωστὸν, οἱ πρῶτοι τοῦ Χριστιανισμοῦ πατέρες μετὰ πεισιμονῆς σφοδροτάτης ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ θεάτρου, διότι ἀφ' ἐνός μὲν ζωηρὰ καὶ ἀνεπίληστος ἐπέζησεν ἡ παράδοσις τοῦ ἐπὶ Νέρωνος διαδραματισθέντος κατὰ τῶν χριστιανῶν φρικώδους ἐκείνου θεατρικοῦ μαρτυρίου,

1. Θυμέλη καλεῖται ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀρχήστρας (τοῦ κυκλωτεροῦς δηλ. γόφου τοῦ μεταξὺ τῆς σκηνῆς καὶ τῆς κτωτάτης σειρᾶς τῶν ἐδωλίων τῶν θεατῶν) τετραγωνικὸς βωμός, περὶ ὃν ὠρχεῖτο ὁ χορὸς. Ἡ θυμέλη ἦτο ἱερὰ εἰς τὸν Διόνυσον, τὸν προστάτην τῶν δραματικῶν παραστάσεων, διότι ἐκ τῆς διονυσιακῆς λατρείας παρήχθη τὸ δράμα. Θυμέλι κός δέ, ὅπως καὶ διογυσι κός, εἶνε λέξις ἰσοδύναμος πρὸς τὸ σκηνικός.

Σ. τ. Δ.

ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐβλεπον κατ' ἐξακολούθησιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς διακωμωδούμενα τὰ ἱερώτερα τῆς πίστεως μυστήρια· ἂν καὶ οἱ δύο οὗτοι λόγοι ἀρκοῦσιν εἰς ἀποχωρῶσαν δικαιολόγησιν τοῦ πρὸς τὴν θυμέλην ἀσπόνδου τῶν τότε χριστιανῶν μίσους, οὐχ ἦττον δύναται νὰ προστεθῇ καὶ τρίτος τις, ὅτι δηλαδὴ πολλάκις ἀσπειραθέντες οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τὴν ἐκχριστιάνισιν τῆς σκηνῆς, ἀπέτυγον.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τῶν χριστιανῶν σπαραξικάρδια θεατρικὰ ὄργια τοῦ Ἀντιχρίστου τῆς Ἀποκαλύψεως μετὰ πολλῆς χάριτος ἀλλὰ καὶ τινοσ ποιητικῆς ἐλευθερίας περιέγραψεν ὁ Ῥενάν· ὡς δὲ παρακατιόντες θέλομεν ἴδει, τὰ Συναξάρια διέσωσαν πολλοὺς βίους θεατρικῶν οἴτινες, ἐνῶ διεκωμῶδουν τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, ὑπὸ θείας αἴρνης ἐμπνεύσεως φωτισθέντες μετὰ παύσεως ὁμολόγησαν ἀπ' αὐτῆς τῆς θυμέλης τὸν χριστιανισμὸν καὶ καρτερικώτατα ὑπέστησαν τὸ μαρτύριον. Αἱ ἀπόπειραι Μεθοδίου τοῦ μάρτυρος, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Ἀπολλινάριου τοῦ Λαοδικέως καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀθανάτων τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς προϊόντων διὰ τῶν σκηνῶν τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, εἰς οὐδὲν ἕτερον συνετέλεσαν ἢ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ χριστιανικὴ φαντασία ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἄλλα ἀριστουργήματα πλὴν δραματικῶν· ὅτι δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ τότε χριστιανοὶ σιωπηλῶς πως ἐπέκριναν τὰς θεατρικὰς ταύτας ἀσπείρας ἀρκεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδεὶς τῶν βυζαντινῶν σχολιαστῶν ποιεῖται λόγον τινα περὶ αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὴ ἡ ἀπόλεια τοῦ θεάτρου τούτου, τοῦ ὁποῦ ἐν καὶ μόνον δράμα περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς, ὁ Χριστὸς πάσχω· ἀλλὰ καὶ τούτου πολὺ ἀμφισβητεῖται ὁ πατήρ, κάλλιον δ' ἤθελεν εἶσθαι ἂν σὺν τοῖς ἄλλοις ἀπόλετο, διότι, ἐνῶ τεχνικῶς ἐξετιμήθη ὡς ψυχρολογικὴ ἀπομίμησις τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Λυκόφρονος, ἔχει καὶ τὸ ἐλάττωμα νὰ παριστῇ τὴν Παναγίαν μᾶλλον ὡς Ἐκάβην κλαίουσαν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τέκνων αὐτῆς ἢ ὡς Θεομήτορα χριστιανικῶς θρηνοῦσαν ἐπὶ τῇ σταυρώσει τοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ τὸν τελικὸν τοῦ χριστιανισμοῦ θρίαμβον ἤρξατο ὁπωσοῦν κοπάζων ὁ κατὰ τοῦ θεάτρου ἀμειλικτὸς πόλεμος τῶν πρώτων χριστιανῶν· δυστυχῶς ὁμῶς νέον ἔναυσμα ἐξ ἀπροόπτου βίβηθεν ἀνεξωγόνησεν τὸν ὑποτρέμοντα ἤδη σπινθῆρα τῆς ἀντισκηνικῆς καταπορέας, ἀμέσως δὲ τὸ τέως πολεμούμενον ὡς ἀντιχριστιανικὸν θέατρον μετὰ πλειοτέρας ζήσεως ἀνεθεματίσθη ὡς αἰρετικόν. Ἀφορμὴ τῆς νέας ταύτης ἀντιθυμελικῆς σταυροφορίας ἐγένετο ὁ διάσημος αἰρεσιάρχης Ἀρειος, ὅστις πρὸς ταῖς ἄλλαις κεινοτομίαις ἐφαντάσθη ἵνα εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ καὶ πλῆρες θεατρικὸν σύστημα, αὐτὸς ὁ-

τος συγγράψας τὰ ἀναγκαῖα δράματα καὶ τοὺς διὰ τὸν λαὸν θεατρικοὺς ὕμνους, κατὰ μίμησιν, ὡς λέγεται, ἐνὸς τῶν ἀκαλαπτοτέρων Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν, τοῦ Κρητὸς Σωτάδου. Ἡ κατάνηξις τοῦ μεγάλου σχίσματος ἢ τῆς θυμελικῆς αἰρέσεως, ὡς ἔλεγον οἱ τότε, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔκτατε ἀναφανομένην πρὸς τὸ θέατρον χριστιανικὴν ἀνοχὴν· καίτοι δὲ τινες τῶν σφόδρα ζηλωτῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξεσφενδύοντο κατὰ τῆς σκηνῆς ὑπόκωφόν τι ἀνάθεμα, οὐχ ἦττον πλὴν τῶν κοσμικῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς ἠδύνατο ἀνευ σπουδαίου σκηνοδάλου νὰ θεατροκοπῶσι· τὸ παράδοξον δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος τὸ θέατρον εἰσθάλλει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ μετ' ἐλευθεριῶν τὰς ὁποίας ἴσως οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἀρειος ἐφαντάσθη.

Ἀναντιρρήτως ἡ ἐλληνικὴ σκηνὴ πολὺ ἀπέβαλεν ἐν Βυζαντίῳ τῆς παλαιᾶς αὐτῆς λαμπηδύνης διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι ἡ ἀλληλουχία τοσοῦτων διωγμῶν, ἀναθεμάτων καὶ καταθλιπτικῶν νόμων εἶγον ἀμαυρώσει τὸ παλαιὸν αὐτῆς γόητρον, τὸ δὲ ἐπάγγελμα τοῦ θεατροῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἠτιμώθη, ὥστε ὁ μετερχόμενος τοῦτο, ἐπὶ μισθῷ μάλιστα, ἐστερείτο καὶ τῶν εὐτελεστέρων ἀστικῶν δικαιωμάτων. Οὕτε κληρονομικὰ δικαιώματα εἶχεν ὁ σκηνικός, οὔτε ὡς μάρτυς ἐπὶ δικαστηρίου ἠδύνατο νὰ παραστῇ. Καταγεγραμμένος ἐν τῷ θυμελικῷ μητρώῳ ὄφειλε νὰ ζῆσθαι καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐν τῇ σκηνῇ ἢ ἐκκλησίᾳ οὐ μόνον τῷ ἡρνεῖτο τὴν ἐπιθανάτιον παρηγορίαν, ἀλλὰ καὶ δυσκόλως τῷ ἐπέτρεπε τὸ τε βάπτισμα καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν χριστιανικῶν μυστηρίων· ὄφειλε νὰ μένῃ ἐν τῇ θυμέλῃ Ἕλληνας, δηλαδὴ ἄπιστος, ἂν δὲ ποτε ὁμολόγηι τὸν χριστιανισμὸν ἐπ' ἐλπίδι βελτιώσεως τύχης, ὁ δῆμος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν σύρῃ διὰ τῆς βίας ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὸν ἀναγκάσῃ εἰς ἐπανάληψιν τῆς παλαιᾶς τέχνης, ἧτις φυσικῶς ἠκέρου τὸ βάπτισμα· δημοσίῳ ἔρανῳ τρεφόμενος, μόνον ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶχε τὴν δικασκίδασιν τοῦ τρέφοντος αὐτὸν δῆμου· «ἦν ἡ τῆς πόλεως χαρμονὴ, πάντες γὰρ ἐτέρποντο ἐκ τῆς τούτου ἡδυφωνίας», λέγει τὸ Συναξάριον τοῦ ἐκ σκηνικῶν ἀγίου Φιλίππου.

Αἱ ἐπὶ τῆς θυμέλης ἀναβαίνουσαι γυναῖκες ἐπαυον προστατεύμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου· μεταβάλλουσαι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα εἰς παλαιὸν ἐλληνικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑταίρας ἢ αὐλητρίδας, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ εἰς χριστιανικόν, ἐγένοντο ἕρμαιον τῶν διεσθαρμένων θεατῶν, πρὸ πάντων δὲ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐξασκούντων κηδεμονικὰ τινα δικαιώματα δικηγόρων (σχολαστικῶν)· πολλάκις ἀπλῆ ὑπόνοια ζηλοτύπου ἐραστοῦ ἤρκει ἵνα περικαρῆ ἢ δυστυχῆς τὴν ὠραίαν αὐτῆς κόμην καὶ οὕτως ἠτιμωμένη ἀποβληθῇ διὰ παντὸς τῆς σκηνῆς

καὶ ζήτησθαι ἀτιμότερον κρυπτήριον τῆς αἰσχύνης αὐτῆς, διότι καὶ αὐταὶ αἱ θύραι τῆς ἐκκλησίας δὲν ἠνοίγοντο τοσοῦτον εὐκόλως εἰς τὴν σκηνικὴν, καὶ μάλιστα τὴν κούρουλην.

Μέχρι τοῦ Θεοδοσίου αἱ θυμελικαὶ διετήρησαν τοῦλάχιστον τὸ πρόνομιον τῆς πολυτελείας, ἧτις ὅπως δῆποτε ἱκανοποιεῖ τὴν γυναικείαν ματαιότητα ἀντὶ τοσοῦτων ἄλλων στέρησεων· ἐπὶ τῶν διαδόχων ὁμῶς αὐτοῦ ταῖς ἀφρηθεῖαι καὶ ἡ μικρὰ αὐτῆ παρηγορία, αὐστηραὶ δὲ διατάξεις ἐκάνονισαν τὴν λιτότητα τῆς θυμελικῆς ἐνδυμασίας, ἧτις οὐδὲν ἦττον διετήρησεν ἔτι θέλητρα ἱκανὰ ἵνα σαγηνεύσῃ καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας πρὸς μεγίστην τοῦ Χρυσοστόμου δυσἀρέσειαν, ἀκαταπαύτως διαμαρτυρομένου κατὰ τῆς σκηνικῆς ψόφου ἧτις ὁσημέραι ἐλυμνίζετο τὸ ποίμνιον τοῦ.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπὶ τοσοῦτον ἠτιμώθη τὸ σκηνικὸν ἐπάγγελμα, ὥστε ἡ μὲν μίμας ἐτάμινε τὴν ἑταίραν, τὸ δὲ μιμάριον τὸ χαμαιτυπεῖον.

Περίεργον μνημεῖον τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Α' (474) πιστῶς ἐξεικονίζει τὴν τότε ἀτιμοτάτην τῆς σκηνῆς κατάπτωσιν, εἶναι δὲ τοῦτο τὸ Συναξάριον τοῦ τότε ἀκμάσαντος ἀγίου Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ συγγραφέν ὑφ' ἑνὸς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Ἡ τιμὴ τῆς ἀνθρωπώσεως τῆς θυμέλης ἐκ τοσαύτης μακροχρονίου καταπτώσεως ἀνήκει εἰς τὸν πρῶτον ἐν Βυζαντίῳ βασιλεύσαντα Ἕλληνα τὴν καρδίαν, ὡς δὲ λέγουσιν οἱ σύγχρονοι καὶ τὴν καταγωγὴν, τὸν ἐξ Ἐπιδάμνου Ἀναστάσιον τὸν Δίκωρον (491-518)· ὡς θέλομεν ἴδει παρακατιόντες, ὁ φιλόμουσος οὗτος μονάρχης οὐ μόνον ἐκθύμως ἐπροστάτευσεν τοὺς ἀπανταχοῦ τοῦ ἀπεράντου αὐτοῦ κράτους ἠθοποιούς, προσκαλέσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τοὺς ἐπισημοτέρους καὶ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τούτους τιμῆσας καὶ εὐεργετήσας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς κατ' ἐπανάληψιν φάρους ἐδώρησεν εἰς τὸ ὑπήκουον ἵνα διὰ τούτων συντηρηθῶσι τὰ θέατρα, καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅτι ἐπέτρεψε τὴν ἀπὸ σκηνῆς διακωμῶδῆσιν πάσης συγχρόνου κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς κακίας καὶ παρεκτροπῆς· μία ἀπλῆ τραγωδία ἐπὶ τοσοῦτον συνεχίνει τὸν φιλοθέατρον μονάρχην, ὥστε οἱ Βυζαντινοὶ διὰδραματίζοντες ἀπὸ σκηνῆς τὰ παράπονα αὐτῶν κατάρθουν τὴν βίτικὴν θεραπείαν πεπαλαιωμένων κακῶν, ἀφ' ὧν οὔτε μακροχρόνιοι γογγυσμοὶ οὔτε διαμαρτυρήσεις σφοδραὶ ἤρκεσαν ἵνα ἀπαλλάξωσιν αὐτούς· τὸ περίεργον δὲ ὅτι ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὁ τοσοῦτον ἐνδιαφέρον ἐπιδείξας ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς σκηνῆς, ἐδείχθη ψυχρὸς ἐκτιμητῆς τοῦ χριστιανικοῦ θεάτρου, ὡς τοῦτο πληροφρούμεθα ἐκ τοῦ παθήματος Δωροθέου τοῦ Ἀλεξανδρέως, ἐξορισθέντος εἰς Ἀφρικὴν διὰ τὴν πολυσίχην τραγωδίαν αὐτοῦ «προφητεία τῆς

νῦν καταστάσεως.» Τὸν φιλοθέατρον Ἀναστάσιον μιμούμενος καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας Θεοδώρικος Α' διέταξε τὴν ἐπανάληψιν τῶν τέως ἀργούντων ἐν Ῥώμῃ θεάτρων· ἀλλὰ περὶ τούτων διὰ μακρῶν ἐν τοῖς ἐξῆς, ὅτε θέλομεν λαλήσει καὶ περὶ τῆς νῦν δημοσιευομένης Κρητικῆς τραγωδίας, ἐν ἧ ὁ Ἀναστάσιος παρίσταται ὡς ἡ προσωποποίησις τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ ἐλληνικοῦ γένους.

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰουστίνου οὐ μόνον ἡ σκηνὴ κατέπεσεν ἐν τῇ πρώτῃ ταπεινότητι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πρὸ αἰώνων τελούμενοι ἐν Ἀντιοχείᾳ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες διὰ παντὸς καταργήθησαν.

Ἄν πιστεύσωμεν τὸν Προκόπιον, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουστινιανὸς δὲν ἐδείχθη φιλομουσότερος τοῦ ἀξέστου θεοῦ αὐτοῦ· οὐχ ἦττον ὁμῶς ἐκ τοῦ Κώδικος καὶ τῶν Νεκρῶν τούτου πληροφρούμεθα ὅτι ἰδιαζόντως ἐπροστάτευσεν τὰς θυμελικὰς γυναῖκας, ἐπιτρέψας αὐταῖς ὅπως καὶ τὴν σκηνὴν ἐγκαταλίπωσι, καὶ γάμους νομίμως συνάψωσι, καὶ μητέρες νομίμων τέκνων ἀναγνωρίζωνται· τὸ περίεργον δὲ ὅτι διὰ τῆς ΝΑ' Νεκρῶν ἐπιτρέπει εἰς τὰς ἀτυχεῖς ταύτας γυναῖκας καὶ αὐτὴν τὴν ψευδορκίαν, προκειμένου περὶ ἀρνήσεως πάσης πρὸς ἀνικιδῆ ἐρωμένον γραπτῆς τε καὶ ἐνόρκου ὑποσχέσεως. Ἄλλ' αἱ ὑπὲρ τῶν σκηνικῶν γυναικῶν ἐξαιρετικαὶ καὶ φιλόφρονες αὐταὶ διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ πιθανώτατα ὑπεγορεύθησαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν τῇ θυμέλῃ διεληθούσης τὴν νεότητά αὐτῆς Θεοδώρας.

Οἱ Εἰκονομάχοι βασιλεῖς κατὰ πάσαν βεβαιότητα ὑπεστήριξαν τὸ θέατρον, ἀφοῦ βλέπομεν τὸν Θεόφιλον χάριν τῆς θεατρικῆς παρεστάσεως τοῦ Καραβιτισίου διατάσσοντα τὸν ἐν τῇ πυρᾷ θάνατον τοῦ πραιποσίτου Νικηφόρου, τοῦ ἐν τῇ παρεστάσει διακωμωδουμένου ὡς ἀρπάσαντος τὸ καράδιον τῆς χήρας.

Ὁ Μακεδονικὸς οἶκος ἐμετρίασεν τὰς κατὰ τῶν σκηνικῶν παλαιὰς διατάξεις, ἀποδοὺς αὐτοῖς διὰ τῶν Βασιλικῶν νόμων πολλὰ τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων. Εἰς Κωνσταντῖνον μάλιστα τὸν Η' ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι πρῶτος ἀνέδειξεν ἡ μᾶλλον ἐπισήμως ἀνεγνώρισε καὶ τὸ δημοτικὸν θέατρον· ἡ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσα Βασιλεὺς Τάξις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιέχει θεατρικὰς σκηνὰς τῶν πολυαριθμῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συντεγνῶν, αἵτινες, ὑπὸ ἰδίου μελωδοῦς, κράκτας καὶ ὀρχηστῆς λαμβάνουσι σπουδαιότατον μέρος ἐν ἐκείνῃ ἐκκλησιαστικῇ τε καὶ βασιλικῇ ἑορτῇ, ψάλλουσαι ἰδίους ὕμνους καὶ ἐκτελοῦσαι παλαιούς τινες παντομυμικοὺς χορούς, εἰς τῶν ὁποίων, ὁ *Μακρ. Μαρκός*, διατηρηθεὶς μέχρι τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος παρὰ τῇ συντεχνίᾳ τῶν βυζαντινῶν κρεωπωλῶν, περιεγράφη λεπτομερῶς ὑπὸ τῆς ἐλληνίδος κυρίας Chenier (μητρὸς τοῦ γνωστοῦ γάλλου ποιητοῦ), ἧτις, καί-

τοι άγνωστα την επί των βυζαντινών ύπαρξιν του αυτού χοροϋ, ουδέν ήττον μετ' δξυδερκείας άνεγνώρισε την αρχαιότητα αυτού και πειστικώς ίσχυρίσθη ότι εν τούτω διεδραματίζετο ή κατά Δαρείου έκστρατεία του Άλεξάνδρου. Τό περίεργον δέ ότι ό άλλως τε τοσοϋτον φιλευσεβής Κωνσταντίνος Η' ουδόλως έδίστασεν εν τώ φιλοθεατρικώ ζήλω αυτού ίνα επανιδρύση και εθνικώς τελετάς ρητώς άπηγορευμέναις ύπό των συνοδικών κανόνων' ούτω βλέπομεν επ' αυτού επανερχόμενα τά κατηργημένα Βρουμάλια και πρό πάντων την βακχικήν τελετήν των Αηνών, ύπ' άλλο μεν όνομα (Τρυγητικόν Δείπνον), ούχ ήττον όμως σκανδαλωδέστεραν της παλαιάς, ως συνοδευομένη και ύπό χοροϋ προσωποδοφών' ως θέλομεν ίδει προσεχώς, ή βακχική αυτή τελετή διατηρείται έτι εν Θράκη εν τώ παντομικώ χορῳ των Άναστεναρίων (χορός των Παππούδων.)

Η εν τή δεκάτη έκτονταετηρίδι έπίσημος αύτη εκδήλωσις ύπερ της τείως παρηγκωτισμένης θυμέλης άποδεικνύει ότι ή αντιθεατρική σταυροφορία δέν ίσχυσεν ίνα άπορριζώση από της ανθρωπίνης καρδιάς τοσοϋτον εύχάριστα έθιμα, μεθ' ών έζησεν ό άνθρωπος άφ' ής έποχής έλαθε τό όνομα του ανθρώπου' τό παράδοξον δέ ότι και αύτη ή εκκλησία αηδιάσασα πλέον εις την ασκητικήν μονοτονίαν εν ή επί τοσοϋτον έζησεν, επεθύμει εκ καρδιάς ύπως γευθή της παλαιάς εκείνης θυμηδίας, έστω και αν αύτη είχε τάς συνεπίαις του άπηγορευμένου καρπού. Ο τότε πατριάρχης Θεοφυλάκτος διακρίνετο επί νεανική ζωηρότητι, συνεχώς παρεκτρεπομένη εις σκηνας πάντη άσυμβιβάστους προς τό ύψηλόν αυτού αξίωμα' ήν όμως υίός του αυτοκράτορος Ρωμανού του Α' και γυναικάδελφος του προσηρημένου Κωνσταντίνου Η', οι δέ δύο οϋτοι τίτλοι ήσαν άρκούντως ίσχυροί ύπως οϋ μόνον καλύπτωσι τάς νεανικάς τάτας παρεκτροπίας, αλλά και καθιστώσιν αυτάς επάινων αντικείμενον παρά τοις πολυαρίθμοις κόλαξι της πατριαρχικής αύλης. Ουδεις έτερος πλην του Θεοφυλάκτου ήδύνατο ίνα τολημήση ο,τι οϋτος ετόλμησε και επιτυχώς εξετέλεσεν. Η σκηνική όρχήστρα εισήλθε πανηγυρικώς εν τώ ναῶ της Άγίας Σοφίας, εν ή έκτοτε δια χορών και θυμελικών φησμάτων διεδραματίζοντο χριστιανικά σκηναί. Οτι δέ ή τολημηρά αύτη άπόπειρα δέν ήν άποτέλεσμα της προσωπικής του Θεοφυλάκτου ιδιοτροπίας, αλλά της κοινής των πιστών άπαιτήσεως, άποδεικνύει τό γεγονός ότι τό χριστιανικόν θεάτρον διατηρήθη εν τή Άγία Σοφία επί πολλάς μετά τον θάνατον του πατριάρχου τούτου έκκονταετηριδας, ουδεις δέ των διαδόχων αυτού ειχε τό θάρρος να άποδιώξη, μιμούμενος τον Χριστόν δια της μάστιγος, τους καταισχύνοντας τον οίκον του Θεού' προϊόντος μάλιστα

του χρόνου τό θεάτρον τουτο μετεδόθη και εν τάις επαρχίαις, Ιωάννης δέ ό άρχιεπίσκοπος Ευχάιτων εισήγαγεν αύτό εν τή επισκοπή αυτού μετά σκανδαλωδών τροποποιήσεων, διότι, πλην των μελωδών και όρχηστών, έλάμβανε μέρος εν τή παραστάσει και αυτός ό άρχιεπίσκοπος, άποτεινων ύμνους εις την Θεοτόκον αντιγεγραμμένους εκ του Ευριπίδου' ό πατριάρχης Μιχαήλ ό Κηρουλλάριος επί τοσοϋτον ενέσφύχασε την εκκλησιαστικήν σκηνήν, ώστε επέτρεψεν ίνα άπ' αυτού του Ιεροϋ βήματος θιάσος σκηνικών παριστά τας ωδιναις της Θεοτόκου, την γέννησιν του Χριστού και την βάπτισιν ύπό του Προδρόμου, όστις αντι του χριστιανικου όνόματος προσέλαθε τό εθνικόν επώνυμον Άκερσεκόμης. Τό παράδοξον δέ είναι ότι, ενῶ ή εκκλησία καλώς έννοήσασα την ανάγκην των άπαιτήσεων της τότε κοινωνίας προθύμως συγκατετέθη εις τοσαύτας παραχωρήσεις, ή πολιτεία έδειχθη πολεμιοτάτη των λειτουργικών τούτων μεταρρυθμίσεων, διότι ως θέλομεν ίδει παρακατιόντες αύτό τό εκκλησιαστικόν θεάτρον έγένετο μία των κυριωτέρων άφορμών ίνα άπολέση ό Κηρουλλάριος και θρόνον και ζωήν.

Επί των Κομνηνών βασιλέων τό θεάτρον ενάλλαξ καταπίπτει και ανορθούται, διότι, ενῶ άφ' ενός μεν βλέπομεν τους σκηνικούς άπλους πομπευτάς των καταδικών, άφ' έτέρου παρουσιάζονται τοσοϋτον εν τή αύλή σημαίνοντες, ώστε οι τότε λογιώτατοι πολϋ σκανδαλίζονται επί τή τοιαύτη προτιμήσει' διό ό μεν Πτωγοπρόδρομος μακκρίζει την τύχην των θυμελικών, ό δέ Τζέτζης επικαλείται την σκιάν του Σοφοκλέους ίνα ίδη όποια καθάρματα όνομάζονται διάδοχοι αυτού. Και επί των Παλαιολόγων δέ ιδιαιζόντως ετιμήθη ή μάλλον εξευγενίσθη ή σκηνή, άφου επέτρεπετο εις τον Φιλην να δραματουργή τάς πράξεις των βασιλευόντων και αυτούς τους θανάτους των βασιλοπαίδων, τους όποιους εν όνόματι των τεθλιμμένων γονέων θρηνοϋσιν οι σκηνικοί.

Εν γένει δυνατόν ειπείν ότι ό υπερχλιέτις οϋτος βίος της έλληνικής σκηνης οϋτε ενδοξος, οϋτε έντιμος όμολογείται' και όμως εύρέθησαν άνθρωποι οίτινες, είτε εξ έρωτος προς την τέχνην, είτε και προς βιοπορισμόν, μετῆλθον τό ήτιμωμένον τουτο επάγγελμα' άλλ' εις τους βυζαντινους τούτους παρίας όρείλεται ή άμυδρά διάσωσις των σκηνικών της αρχαιότητας παραδόσεων, αίτινες από των Σταυροφορικών ιδίως χρόνων μεταχθείσαι εν τή Δύσει άπετέλεσαν τον πρώτον πυρήνα του αναγεννηθέντος θεάτρον.

Υπελογίσθη ότι εις χαιρετισμούς, εις τιμάς βασιλικάς και στρατιωτικάς, ανταλλαγάς φιλοφρόνων πατάγων και κρότων, σύμβολα έθιμοταξίας, τύπους λιμεναρχικους και φρουραρχί-

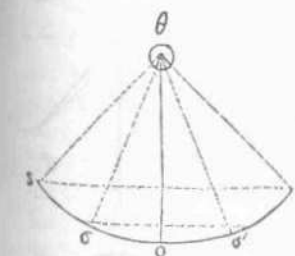
κους, άνκτολάς και δύσεις ήλιου, χαιρετιζομένας καθ' έκάστην παρά παντός φρουρίου και παντός πλοίου πολεμικου, ανοίξεις και κλείσεις πυλών κτλ. κτλ. ό πολιτισμένος κόσμος και εις πυρίτιδα καθ' όλην την ύψηλιον κατά παν ήμεροϋσιτιον δι' 150,000 πυροβολισμών άνωφελών. Προς εξ' φράγγα τον ένα γίνονται 900,000 φράγγων καθ' ήμέραν' 300,000,000 κατ' έτος άπερχόμενα εις καπνόν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Ο βουλόμενος να άποκτήση τάς προκαταρκτικάς γνώσεις, άπολύτως αναγκαίας προς κατανόησιν του παραδόξου φαινομένου της τηλεφωνίας, όφείλει να έπιστήση την προσοχήν αυτού επί των άναγινωσκομένων' τούτου ένεκα καταβάλομεν πσαν προσπάθειαν όπως καταστώμεν καταληπτοί και εις τούς μη ένασχολουμένους περι τά φυσικά, προς δε και εις τάς Κυρίες, αίτινες δέν συνειθισαν εκυτάς να αναγινώσκωσι καθήκως επιστημονικάς διατριβάς. Διά ταϋτα ή άνάγνωσις της περι τηλεφώνου πραγματείαις ταύτης πρέπει να γείνη ούχι αύθημερόν όλόκληρος, άλλ' εκ διαλειμμάτων μικρών. Άνδρες σοφοί και Κυβερνήσεις πεφωτισμένοι καταβάλλουσι κόπους και δαπάναις, όπως ή έπιστήμη καθίσταται προσιτή εις πάσας τάς τάξεις της κοινωνίας, διότι ό πολιτισμός δέν συνίσταται εις τό να έχη τό έθνος ευαρίθμους σοφούς, άλλ' εις την όσον έισσι μείζονα διάδοσιν των επιστημονικών γνώσεων.

Α' Προκαταρκτικά γνώσεις.

1. Παλμική κίνησις. Καλείται εκκρεμές μεταλλικόν νήμα θο, (Σχ. 1) οϋ τινος τό πέρας θ στρέφεται εις άξονα, τό δε έτερον φέρει προσηρητημένην σφαιραν ο. Εαν ανυψώσωμεν εις τό s και άφήσωμεν έπειτα, τό εκκρεμές θέλει πηγαινοέρρηται, θέλει πάλλεσθαι.

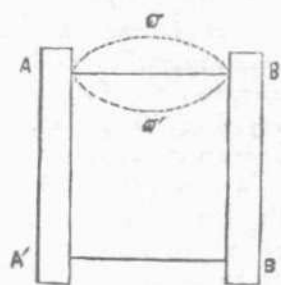

Σχ. 1

Καλείται παλμός ή μετάδρασις της σφαιρας εκ του σημείου s εις τό σημειον s', κείμενον εις την αυτην εριζόντιον sn' εις ήν κείται και τό s. Καλείται πλάτος παλμού ή άπόστασις s s' εκ του s εις τό s'. Πλατύτερος παλμός είναι ό εκ του s μέχρι του s' εκτεινόμενος, ή ό εκ του s εις τό s'. Ενω τό εκκρεμές εξακολουθεϊ παλλόμενον, οι παλμοί αυτού διαθμηδόν ελαττοϋνται τό πλάτος, ss', ss', κ.λ.

Οι παλμοί του εκκρεμοϋ διαφέρουσι λοιπόν κατά τό πλάτος αυτών.

2. Αντι της σφαιρας ο λάβωμεν επιφάνειαν, τό τεταμένον δέρμα AB του τυμπάνου (Σχ. 2) αν άπξ πληζόμεν

Σχ. 2

αυτό με τό πληκρον θέλει εξακολουθήση να πάλληται επί μικρόν τινα χρόνον, δηλαδή να αναβαίνει εις την θέσιν ΑπΒ και να καταβαίνει εις την θέσιν Απ'Β διαδοχικώς, και τέλος θέλει επανέλθη εις την αρχικήν θέσιν αυτού εν ή ήρεμοϋσεν AB.

Απόδειξις τούτου έστω αυτη:

Επί του τεταμένου δέρματος AB χύνομεν άμμον ή ψήφους, πλήττομεν δε έπειτα τό κάτω τεταμμένον δέρμα Α'Β' και βλέπομεν τότε την άμμον να αναπηδᾷ επί του AB' τουτο δε συμβαίνει διότι, παλλομένου του δέρματος Α'Β' συμπάλλεται επίσης και ό εφραπτόμενος του δέρματος τούτου άήρ, επίσης δε και ό πληρών τό τύμπανον όλος άήρ ως ελαστικός, τους δε παλμούς αυτού διαδίδει εις τό άνω δέρμα AB και πάλλεται και τουτο άπαρχλάκτως ως τό κάτω.

Ο έχων τό τύμπανον εκ των όμων έζηρητημένον τυμπανιστής, όταν δια του πληκτροϋ κτυπή με την δεξιάν χειρα τό τυμπανόφραγμα Α' Β', ή λεπτή βιάδος [βεργίτσα], ήν κρατεί με την άριστεράν ώστε να εφάπτηται του έτέρου τυμπανοφράγματος AB, αναπηδᾷ άφ' εκυτής και πλήττει ελαφρώς τό τυμπανόφραγμα AB. Και οι παλμοί δε του δέρματος AB πληχθέντος, ως οι του εκκρεμοϋ, διαφέρουσιν άπ' άλλήλων κατά τό πλάτος αυτών' και εν πρώτοις μεν ειςι πλατύτεροι, ακολουθως δε τό πλάτος αυτών εαθμηδόν ελαττοϋται, δηλαδή αν θέσωμεν τον δάκτυλον εις τό σημειον π, θέλει εγγίση αυτόν τό δέρμα, τελούν τον πρώτον παλμόν' έπειτα δε, του δέρματος παλλομένου, ή άπόστασις αυτού εκ του δακτύλου αυξάνει βαθμηδόν.

3. Σημειωτέον δε ότι όσον οι παλμοί πλατύτεροι τοσοϋτον ό ήχος ό προερχόμενος εκ του παλλομένου σώματος, εκ του τυμπάνου, είναι έντατικώτερος, ήτοι εις μείζονα άπόστασιν άκουστός, και αντιστρόφως. Προς τούτοις, όσον πλείοναις παλμούς έκτελει κατά δεϋτερον λεπτόν τό ήχοϋν σώμα, τόσον ό ήχος είναι δξύτερος, και αντιστρόφως' επί παραδείγματι, χορδήν τεταμένην, την της κιθάρας, όσον δια του δακτύλου ελκοντες άπομακρύνομεν περισσότερο εκ της θέσεως εν ή ήρεμεί, τόσον έντατικώτερον ήχον εκβάλλει' χορδή δε μικροτέρα εκβάλλει ήχον δξύτερον ή μεγαλειτέρα οϋσα, διότι εις την

αὐτὸν χρόνον ἢ μικροτέρα ἐκτελεῖ πλείονα; παλμούς.

4. Μαγνητικὴ ἐέργεια. Ὁ σίδηρος ἐξορύσσεται ἐκ τῆς γῆς καὶ εἶνε ὀξειδωμένος [ἐσκωριασμένος] ὅταν δὲ εὗρεθῇ ὀξειδωμένος εἰς ὠρισμένον τινὰ βαθμὸν, τότε καλεῖται φυσικὸς μαγνήτης. Ὁ φυσικὸς οὗτος μαγνήτης ἔχει ἀξιοσημειώτους ιδιότητες.

Ἄν τὸν φυσικὸν μαγνήτην καλύψωμεν με βινίσματα σιδήρου καὶ λαβόντες αὐτὸν με τὴν χεῖρα ἀνασηκώσωμεν, παρατηροῦμεν ὅτι ἔλκει ταῦτα καὶ κρατεῖ πεπυκνωμένα, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν δύο αὐτοῦ σημείων Β, Ν.

Τὰ σημεῖα ταῦτα Ν, Β καλοῦνται πόλοι τοῦ μαγνήτου, ἢ δὲ ιδιότης αὐτοῦ τοῦ ἔλκειν τὸν σίδηρον καλεῖται μαγνητικὴ ιδιότης.

Καλὸν ἦτο νὰ ἠξεύραμεν ποῖον εἶνε τὸ αἷτιον τῆς ἔλξεως ταύτης τῆς μαγνητικῆς; ἤθελεν ἐκπληρωθῆ περιέργεια, ἥτις ἐγείρεται ἐν ἡμῖν φύσει, καὶ ὅμως τὸ ἀγνοοῦμεν. Οἱ φυσικοὶ ὅσον καὶ ἂν ἐζήτησαν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὗρωσιν αὐτό. Εἰς τὴν ἀνυπέβλητον δὲ ἀδυναμίαν αὐτῶν ταύτην εὕρισκόμενοι οἱ φυσικοὶ, ἰδοῦ πῶς φαντάζονται τὸ ἀγνωστον τοῦτο αἷτιον:

Παραδέχονται ὅτι ὁ φυσικὸς μαγνήτης φέρει ἐντὸς αὐτοῦ βευστὸν τὸν ἀόρατον, ἀβαρῆς, ἄυλον ἐν τοῖς μορίοις τοῦ μαγνήτου κεκρυμμένον. Καὶ ὁ ἀήρ εἶνε βευστὸν ἀόρατον, ἀλλ' οὗτος εἶνε βαρὺς καὶ ὕλικός, ἀσυγκρίτως δὲ λεπτότερον εἶνε τὸ μαγνητικὸν βευστὸν τὸ ἐν τῷ μαγνήτη καὶ ὅπερ οὐδεὶς δύναται νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὑπάρχον· οὐχ ἦττον ὅμως εἰς τὸ μαγνητικὸν βευστὸν τοῦτο, τὸ ὑποθετικόν, ἀποδίδεται ἡ ἑλκτικὴ ιδιότης τοῦ μαγνήτου.

Ἴδοῦ δὲ καὶ ἄλλα τοῦ μαγνήτου φαινόμενα.

5. Ἐὰν σίδηρον καθαρὸν βν θέσωμεν εἰς ἐπαφὴν με ἓνα ἐκ τῶν μαγνητικῶν πόλων τοῦ φυσικοῦ μαγνήτου, τὸν Β, (Σχ. 3), τότε ὁ σίδηρος βν γίνεται μαγνήτης παραχρῆμα, ἔχων καὶ αὐτὸς δύο μαγνητικούς πόλους εἰς τὰ πέρατα αὐτοῦ β, ν, δι' ὧν ἔλκει βινίσματα σιδήρου ἐπιβιβθέντα. Ἄμα δὲ τὸν καθαρὸν τοῦτον σίδηρον ἀπομακρύνωμεν ἐκ τῆς εἰρημένης θέσεως αὐτοῦ, ἀποβάλλει τὴν μαγνητικὴν ιδιότητα, ἣν προσκαίρως ἔλαβε παρατεθείς τῷ φυσικῷ μαγνήτη.

Σχ. 3

Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω προκειμένου περὶ χάλυθος. Ἄν χάλυθα [ἀτσάλι] θέσωμεν ἀντὶ τοῦ σιδήρου, τότε οὐχὶ ἀμέσως ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον ὁ χάλυψ γίνεται μαγνήτης, καὶ διαρκῆς μα-

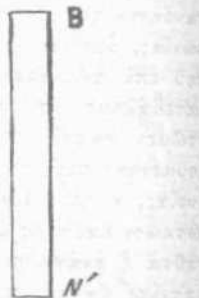
1. Νὰ περιέχῃ ὀξυγόνου 27 1/2 τοῖς ἑκατὸν, ἦτοι Σ'Ο'.

γνήτης· δηλαδὴ ἂν τὸν οὕτω μαγνητισθέντα χάλυθα ἀπομακρύνωμεν τοῦ φυσικοῦ μαγνήτου, διατηρεῖ ἣν ἀπέκτησε μαγνητικὴν ιδιότητα, ἔλκει πάντοτε τὸν σίδηρον διὰ τῶν πόλων αὐτοῦ Β, Ν, ὅπου καὶ ἂν εὗρεθῇ. Ὁ χάλυψ οὗτος καλεῖται διὰ ταῦτα τεχνητὸς μαγνήτης (Σχ. 4.)

Σχ. 4

6. Λάθωμεν ἤδη ἔλασμα χάλυθος λεπτόν, παραλληλογραμμικὸν τὸ σχῆμα, νβ (Σχ. 5), καὶ με τὸν πόλον Ν' τοῦ τεχνητοῦ μαγνήτου Β' Ν', τρίψωμεν τὸ ἔλασμα πολλάκις, σύροντες τὸν μαγνήτην κατὰ τὸ μήκος νβ καὶ πάντοτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ πέρατος ν ἀρχόμενοι πρὸς τὴ πέρας δὲ β διευθύνοντες τὸν μαγνήτην, ὡς δεικνύει τὸ βέλος α' μετὰ τινας προστριβὰς τὸ ἔλασμα βν γίνεται τέλειος μαγνήτης, ἔχων δύο μαγνητικούς πόλους γ β, ν. Τὸ μαγνητισμένον τοῦτο ἔλασμα καλεῖται μαγνητικὴ βελόνη.

Σχ. 5

7. Ὅμοίως κατασκευάζομεν καὶ δευτέραν μαγνητικὴν βελόνην β' ν', ἔχουσαν τοὺς δύο μαγνητικούς πόλους αὐτῆς β', ν'.

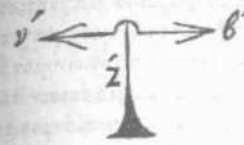
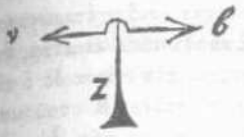
Τὰς δύο ταύτας μαγνητικὰς βελόνας ἐν Ἀθήναις ἔχοντες, τιθέμεθα ἐπὶ δύο αἰχμῶν ὀρθῶν Ζ, Ζ (Σχ. 6), ἐφ' ὧν αἱ βελόναι ἐρείδονται διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν· παρατηροῦμεν τότε, ὅτι ἡρεμοῦσαι εἰσι παράλληλοι, σχεδὸν ὀριζόντιοι καὶ διευθύνονται ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ θέσιν ἐπανερχονται ἀφ' ἑαυτῶν ὅταν ὠθήσωμεν διὰ τοῦ δακτύλου καὶ ἔπειτα ἀφήσωμεν. Τοὺς πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένους πόλους ἐκάστης μαγνητικῆς βελόνης ἡρεμοῦσαι, σημειοῦμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ γράμματος ν, τοὺς δὲ πρὸς νότον διὰ τοῦ β.

Οἱ δύο πόλοι ν, ν' καλοῦνται ὁμώνυμοι, διότι πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐκάτεροί εἰσιν ἐστραμμέ-

1. Διὰ τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος.

νοι, ἦτοι πρὸς βορρᾶν.¹ Ὅσαύτως οἱ δύο β, β' ὁμώνυμοι καλοῦνται, διότι ἐκάτεροι πρὸς νότον ἐστραμμένοι εἰσίν.

Σχ. 6

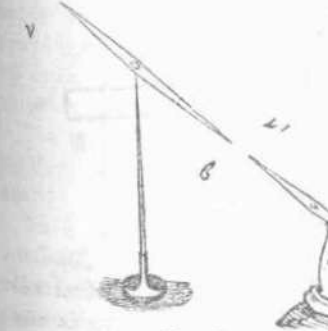
8. Τῶν ὁνομασιῶν τούτων τεθεισῶν, λαμβάνομεν με τὴν χεῖρα τὴν πρώτην μαγνητικὴν βελόνην β' ν' καὶ στρέφοντες τὸν πόλον αὐτῆς ν' πρὸς τὸν ὁμώνυμον πόλον ν τῆς δευτέρας (Σχ. 7) πλησιάζομεν αὐτόν· παρατηροῦμεν τότε ὅτι ἀφίσταται ὁ πόλος ν τῆς δευτέρας καὶ τόσῳ μάλλον, ὅσω περισσότερον πλησιάζομεν τὸν πόλον ν' τῆς πρώτης εἰς τὸν πό-

Σχ. 7

λον ν τῆς δευτέρας. Ἐκ τούτου συνάγομεν ὅτι οἱ ὁμώνυμοι πόλοι ὠθοῦνται, διότι παρόμοιον φαινόμενον γίνεται καὶ ὅταν τὸν πόλον β' τῆς πρώτης πλησιάζωμεν εἰς τὸν ὁμώνυμον πόλον β τῆς δευτέρας.

Φαινόμενον ἀντίθετον γίνεται ὅταν διευθύνωμεν τὸν πόλον ν' τῆς πρώτης μαγνητικῆς βελόνης εἰς τὸν πόλον β τῆς δευτέρας· παρατηροῦμεν τότε, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἑτερόνυμοι πόλοι ν', β ἔλκονται (Σχ. 7), ἦτοι ὁ πόλος β τῆς δευτέρας

Σχ. 7

φέρεται με ὀρμὴν εἰς τὸν πόλον ν' τῆς πρώτης· συνάγομεν ἐκ τούτου ὅτι οἱ ἑτερόνυμοι μαγνητικοὶ πόλοι ἔλκονται ἀλλήλους.

1. Καὶ διότι φέρουσι τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν ἰδὲ ὡς 12.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἔλξις καὶ ἡ ὠσις δύο μαγνητικῶν πόλων γίνονται με τόσον μείζονα ἔντασιν καὶ ὀρμὴν, ὅσον οἱ δύο πόλοι πλησιέστεροι.

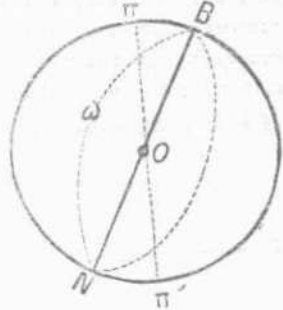
9. Ἐπειδὴ τὴν μαγνητικὴν ιδιότητα ἐκατέρου τῶν πόλων τῆς μαγνητικῆς βελόνης ἀποδίδομεν εἰς μαγνητικὸν βευστὸν (§ 4), ὅπερ ὑπάρχει εἰς τοὺς πόλους ταύτης, βλέπομεν δὲ ὅτι ὁ πόλος ν' τῆς πρώτης ὠθεῖ μὲν τὸν πόλον ν τῆς δευτέρας, δὲν ὠθεῖ δὲ τὸν πόλον β αὐτῆς, ἀλλ' ἔλκει αὐτόν, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἕκαστος τῶν πόλων ν, β τῆς δευτέρας δὲν περιέχει τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν, διότι ἂν τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς δύο πόλους ν, β τῆς δευτέρας, δὲν ἠθέλομεν ἔχη ποτὲ μὲν ὠσιν, ποτὲ δὲ ἔλξιν. Παραδεχόμεθα λοιπὸν ἀναγκάτως, ὅτι ὑπάρχουσι δύο μαγνητικὰ βευστὰ ἐδρεύοντα εἰς τοὺς δύο ἑτερόνυμους πόλους ἐκάστου μαγνήτου, διάφορα ἀπ' ἀλλήλων.

10. Ἐπειδὴ ὁ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὀξειδωμένος σίδηρος δύναται νὰ ἦνε μεμαγνητισμένος, καθ' ἃ ἐρηται (§ 4), οὐδόλως παράδοξον ἡ γῆ αὐτὴ νὰ ἦνε μέγιστός τις μαγνήτης ἰσχυρότατος, ἔχων δύο μαγνητικούς πόλους ἑτερόνυμους ἐντατικωτάτους.

Καὶ ὁ μὲν εἰς μαγνητικὸς πόλος τῆς γῆς εὐρίσκεται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ὁ δὲ ἕτερος εἰς τὸ νότιον.

Ὁ εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς μαγνητικὸς πόλος καίτοι οὐχὶ μακρὰν τοῦ βορείου γεωγραφικοῦ πόλου αὐτῆς π, εἰς θέσιν ὅμως ἄλλην. Τὸν μαγνητικὸν τοῦτον πόλον καλοῦμεν βόρειον μαγνητικὸν πόλον τῆς γῆς καὶ σημειοῦμεν διὰ τοῦ γράμματος Β (Σχ. 8).

Καλοῦμεν νότιον μαγνητικὸν πόλον τῆς γῆς καὶ σημειοῦμεν αὐτόν διὰ τοῦ γράμματος Ν, τὸν εἰς τὸ νότιον μὲν γεωγραφικὸν ἡμισφαίριον κείμενον, εἰς ἀπόστασιν δὲ τινα ἀπὸ τοῦ γεωγραφικοῦ πόλου αὐτῆς π' καὶ μὴ συμπίπτοντα με τούτον.

Σχ. 8

Ἐχομεν λοιπὸν δύο μαγνητικούς πόλους τῆς γῆς, τοὺς Β, Ν, κειμένους παρὰ τοὺς δύο γεωγραφικοὺς αὐτῆς πόλους π, π', μὴ συμπίπτοντας δὲ με τούτους. Ἡ εὐθεῖα ἥτις ἐνώνει τοὺς δύο μαγνητικούς πόλους Β, Ν καλεῖται μαγνητικὸς τῆς γῆς ἄξων.

11. Ἄν φαντασθῶμεν τὴν γῆν σφαιρικὴν καὶ εἰς ἑνὸς σημείου τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς οἰουδῆποτε ω διευθύνωμεν μίαν μάχαιραν, ἥτις νὰ

διέρχεται καὶ διὰ τῶν δύο μαγνητικῶν πόλων αὐτῆς; Β, Ν, θέλομεν κόψῃ τὴν σφαῖραν κατὰ ἓνα μέγιστον κύκλον, ὅστις καλεῖται μαγνητικός μεσημβρινός τοῦ σημείου ω· οὗτος διέρχεται διὰ τῶν τριῶν σημείων ω, Β, Ν, ἤτοι διὰ τοῦ ω καὶ διὰ τοῦ μαγνητικοῦ τῆς γῆς ἄξονος ΒΝ.

Ἦδη δὲ τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἰσὶν ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, ἄπειροι λοιπὸν εἰσὶ καὶ οἱ μαγνητικοὶ μεσημβρινοὶ τῆς γῆς, εἰς δι' ἕκαστον τόπον.

12. Εὐκόλως ἤδη ἐρμηνεύομεν διατὶ ὠθοῦντες διὰ τοῦ δακτύλου ὀριζόντιον μαγνητικὴν βελόνην καὶ ἐκβάλλοντες αὐτὴν ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἤρμευε, ἐὰν ἀφήσωμεν ἔπειτα, ἐπανέρχεται αὕτη ἀπ' ἐαυτῆς εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν, ὡσανεὶ ἠσπάζετο αὐτὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην (§ 7). Τοῦτο συμβαίνει διότι ὁ βόρειος μαγνητικὸς πόλος Β τῆς γῆς ἐνεργεῖ, πῶρῶθεν μὲν ἀλλ' ἰσχυρῶς, ἐπὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης καὶ ἔλκει πρὸς ἑαυτὸν τὸν πόλον αὐτῆς ν, ἑτερόνυμον ὄντα τοῦ Β, κατὰ τὰ εἰρημένα (§ 8).

Ἐσαύτως ποιεῖ καὶ ὁ νότιος μαγνητικὸς πόλος Ν τῆς γῆς, ἔλκων πρὸς ἑαυτὸν τὸν ἑτερόνυμον μαγνητικὸν πόλον β τῆς μαγνητικῆς βελόνης βν. Διὰ ταῦτα ἡ μαγνητικὴ βελόνη βν ἠρμεύσα ἐν Ἀθήναις εἰς τινὰ θέσιν ω, οἷον ἐν τῷ Ἀστεροσκοπίῳ, τίθεται ἀπ' ἐαυτῆς ἐπὶ τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ω, ἔχουσα ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν τὸν πόλον αὐτῆς ν, τὸν φέροντα νότιον μαγνητικὸν βευστὸν, δηλαδὴ ἑτερόνυμον πρὸς τὸν τοῦ πόλου Β τὸν ἔλκοντα τὸν ν, πρὸς νότον δὲ ἐστραμμένον ἔχουσα τὸν πόλον αὐτῆς β, τὸν φέροντα μαγνητισμὸν βόρειον. Τούτων ἕνεκεν ἐσημειώσαμεν διὰ τοῦ ν τὸν πόλον τῆς μαγνητικῆς βελόνης βν τὸν ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν, φέροντα δὲ νότιον μαγνητισμὸν, διὰ τοῦ γράμματος δὲ β τὸν ἐστραμμένον πρὸς τὸν νότιον πόλον αὐτῆς.

13. Ἄν καθαρὸν σίδηρον νβ (§χ. 9) θέσω-

Σχ. 9

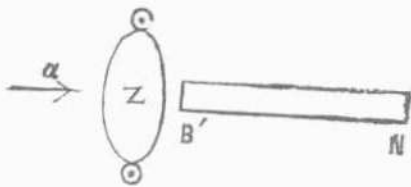
μεν πλησίον εἰς ἓνα πόλον τοῦ τεχνητοῦ μαγνήτου Β' Ν', οἷον εἰς τὸν βόρειον Β', ἀμέσως καὶ οὗτος γίνεται μαγνήτης, ἔχων δύο μαγνητικούς πόλους β, ν· ὁ δὲ πόλος ν, ὁ πλησιέστερος τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου εἶνε νότιος, ἤτοι ἑτερόνυμος ὡς πρὸς τὸν πόλον Β', ὅστις ἐνεργεῖ δὲν δύναται δὲ νὰ γείνη ἄλλως, διότι ὁ μαγνητισμὸς Β' ἔλκει πλησιέστερον αὐτῷ τὸν ἑτερόνυμον ν, οὐδέποτε δὲ τὸν ὁμώνυμον β, διὸ ὅσον ἐνεστὶν ἄπώτερον κείται οὗτος. Ποῦ εὐρέθη-

σαν δὲ τὰ δύο μαγνητικὰ βευστὰ β καὶ ν εἰς τὰ πέρατα τοῦ σιδήρου βν;

Ταῦτα φύσει ἦσαν ἠνωμένα, διότι ἑτερόνυμα, ἐν τῷ σιδήρῳ αὐτῷ βν, ὁποῦδήποτε κειμένῳ, διὸ δὲν ἐφαίνοντο ὡς οὐδετεροῦμενα· ἅμα δὲ ὁ σίδηρος βν ἐτέθη πλησίον τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου Β' Ν', οὗτος ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν δύο μαγνητικῶν βευστῶν τῶν ἠνωμένων ἐν τῷ σιδήρῳ καὶ ἀπεχώρισεν αὐτὰ, τοῦ βορείου μαγνητικοῦ πόλου Β' προσέλκοντος τὸ ἑτερόνυμον μαγνητικὸν βευστὸν ν καὶ ἀπωθοῦντος τὸ ὁμώνυμον β. Οὕτως ἐξηγοῦσιν οἱ φυσικοὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν δύο μαγνητικῶν βευστῶν β, ν εἰς τὸν σίδηρον βν, ἅμα τεθέντα παρὰ τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου Β' Ν'.

14. Κατὰ τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω, ὁ πόλος Β' ἔλκει μὲν τὸν ἐμφανισθέντα μαγνητισμὸν ν' εἰς τὸν σίδηρον βν, ἀλλὰ καὶ ὁ μαγνητικὸς πόλος αὐτὸς ν, καίπερ ἀσθενέστερος τοῦ Β ὢν [διότι ὀφείλει τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξ ἀποστάσεως Β'ν ἐνεργεῖσιν τοῦ Β' § 8], οὐχ ἦττον ἔλκει καὶ οὗτος ὁ ν τὸν μαγνητισμὸν τοῦ πόλου Β ὡς ἑτερόνυμον καὶ οὕτως ἀμοιβαία ἔλξις γίνεται μεταξὺ τῶν πόλων Β' καὶ ν. Ἀλλὰ φαινόμενον ἄξιον σημειώσεως εἶνε τὸδε: Ὄταν ὁ μαγνητικὸς πόλος ν εὐρίσκηται ἐνώπιον τοῦ πόλου Β' καὶ ἔλξις ἀμοιβαία τῶν ἑτερόνυμων μαγνητικῶν πόλων Β', ν γίνεται, αὐξάνει τότε ἡ δύναμις τοῦ Β' καὶ καθίσταται ἐντατικώτερος ὁ μαγνητικὸς οὗτος πόλος ἢ πρότερον, ὅτε ὁ σίδηρος βν δὲν ὑπῆρχεν ἐνώπιον τοῦ Β' ἀντιστρόφως, ὅταν ἀφίσταται ὁ σίδηρος βν ἐκ τοῦ πόλου Β', τότε καὶ ἡ ἐντασις ἡ μαγνητικὴ τοῦ Β' ἐλαττοῦται, ἤτοι γίνεται μικροτέρα τῆς ἐντάσεως, ἣν εἶχεν ὅτε ὁ σίδηρος βν ἦτο πλησιέστερος τῷ πόλῳ Β'.

15. Ἄντι τοῦ σιδήρου κυλίνδρου βν (§χ. 9), στριζόμεν σιδηροῦν λεπτότατον ἔλασμα κυκλικὸν Ζ παρὰ τὸν πόλον Β' (§χ. 10) καὶ τότε

Σχ. 10

τὰ αὐτὰ γίνονται.

Ἐστω τὸ ἔλασμα τοῦτο Ζ ὀρθόν, ἤτοι κάθετον τῷ μαγνήτῳ· ἐὰν φουρήσωμεν αὐτὸ ἐκ τῶν ἀριστερῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βέλους α, τότε κοιλοῦται, γινόμενον δὲ κυρτὸν πρὸς τὸν πόλον Β' πλησιάζει εἰς τοῦτον περισσώτερον· ὅταν δὲ παύσωμεν φουδόντες, ἐπανέρχεται τὸ ἔλασμα Ζ, ἐλαστικὸν ὄν, εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ὀρθὴν θέσιν.

Ἐπειτα ἐκ τῶν εἰρημένων (§ 14) ὅτι, ἐν ἐπιφουρήσωμεν ἰσχυρότερον αὐξάνει περισσώτερον ἡ μαγνητικὴ ἐντασις τοῦ πόλου Β', ἢ ὅταν ἐπιφουρήσωμεν ἀσθενέστερον, διότι εἰς τὴν πρώτην περίστασιν τὸ σιδηροῦν ἔλασμα Ζ πλησιάζει περισσώτερον εἰς τὸν πόλον Β', εἰς τὴν δευτέραν δὲ ὀλιγώτερον, (§ 14).

Ἐπειτα συνέχισι.

Δ. Σ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΣ.

EN BIOΛION

Συνέχισι καὶ τέλος· (δὲ σελ. 169).

Ἐσπέραν τινα δὲν ἤλθην. Ὁ γείτων του εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀσθενὴς καὶ κλινήρης, ὅτι ἡ ἀσθένεια ἦτο φυσικὴ συνέπεια τοῦ ἀτάκτου βίου καὶ τῆς κακῆς τροφῆς του· φαίνεται, ὅτι εἶχεν ἀνάγκη καὶ ἐξέλεγε τὸ χειρότερον μέσον νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν φροντίδων, πίνων πνευματώδη ποτὰ.

Παρετήρησα ἀπὸ τινος, ὅτι ὁ τρόπος του μετεβλήθη ἦτο ὠχρὸς, ὠμίλει ὀλίγον καὶ ἐφαίνετο ἀποφεύγων τὸ βλέμμα μου. Ἐξεπλάγην, ὅτε ἐσπέραν τινὰ ἀφῆκε τὸ κιβώτιον μετὰ τοῦ βιολίου ἐπὶ τοῦ κλειδοκουβάλου. Ἴσως ἦτο ἀφηρημένος, διότι μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἔμεινε πλησίον του καὶ ἔπειτα αἰφνης μᾶς ἀπεχειρέτησεν, ἀπομακρυνόμενος μετὰ βίας.

Μετὰ πέντε λεπτά ἐπανῆλθε καὶ ἐζήτησεν, αἰτῶν συγγνώμην διὰ τὴν ἐνόχλησιν, τὸ βιολίον, τὸ ὅποιον εἶχε λησμονήσει, ὡς ἔλεγεν. Ἐγὼ ἐνόησα, ὅτι ἤθελε νὰ τὸ λησμονήσει, ἀλλὰ καθ' ὅδον μετενόησεν.

Ἦτο ἡδὴ ἀσθενής. Τὸν ἐπεσκεφθῆν καὶ τῷ προσέφερα τὴν συνδρομὴν μου, μέχρις οὗ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀπὸ τοῦ ἔργου του. Τὸν παρεκάλεσα νὰ μοὶ ἐμπιστευθῇ τὰ πάντα.

Ἦ εἰσοδός μου ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐξέπληξε, χωρὶς νὰ τὸν τρομάξῃ. Διειπνεῖτο, ὅτι εἶχεν ἐτιμίσαι, καὶ ἐφαίνετο ἀποφασισμένος ν' ἀποποιήσῃ.

Μὲ παρετήρει μετὰ προσοχῆς, καὶ ὅταν ἐζήτηζον τὸ πενιχρόν του δωμάτιον, εἶπε μετὰ τραχύτητος· «Ζητεῖτε τὸ βιολίον σας· εἶναι ἐν τῷ ἑρμαρίῳ» παρακαλῶ, ἀνοίξατέ το, διὰ νὰ πεισθῆτε.»

Τὸν ἐβεβαίωσα, ὅτι οὐδ' ἐσυλλογίσθην τὸ βιολίον, τὸ ὅποιον ἦτο ἀσφαλὲς εἰς τὰς χεῖράς του.

Τὰ ἡμίλειστα βλέφαρά του ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς καὶ οἱ ἰσχυνοὶ του δάκτυλοι ἐσχίζον τὸ σκέπασμα τῆς κλίνης. Ἐμειδίασε στενοχωρημένος καὶ ἤνοιξε τὰ χεῖλη, ὡσεὶ ἤθελε νὰ εἰπῇ τι, τὸ ὅποιον ὅμως ἐπροτίμησε ν' ἀποσιωπήσῃ.

Ἐπεσχέθην νὰ τῷ στείλω τὸν ἱατρὸν μου. Ὄταν τὸν ἀπεχειρέτησα, μοὶ εἶπεν ἀκόμη· «Καλλίτερον, νὰ στείλητε τὸν ὑπὲρθετὸν σας διὰ τὸ βιολίον, κύριε ταγματάρχα.»

Ἄλλὰ διατὶ ;

«Διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Διὰ νὰ μὴ ἀνησυχῆτε πλέον.»

Ἄλλὰ δὲν ἀνησυχῶ διόλου.»

Καλῶς. Ἐγὼ ὅμως ἀνησυχῶ. Ἐὰν κατὰ τὴν ἀσθένειάν μου . . .»

Θὰ ἀναλάβετε ταχέως, καὶ θὰ σὰς ἦναι τότε ἐπαισθητὴ ἡ ἔλλειψις τοῦ ὄργάνου.»

Ὄπωςδὴποτε πρέπει νὰ ἀποχωρισθῶ αὐτοῦ ἄπαξ.»

Ἦ τριωδία ἡμῶν ἐλπίζω, ὅτι θὰ διαρκέσῃ ἀκόμη ἐπὶ πολὺ. Ἦ σύζυγός μου θὰ σὰς στείλῃ νέας μουσικὰς, τὰς ὁποίας θὰ μελετήσητε ἐπιμελῶς.»

Ὄπως ἀγαπᾶτε.»

Τὸν ἐχαιρέτησα φιλικῶς καὶ ἀπῆλθον.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας μοὶ ἀνήγγειλεν ὁ ἀνθυπολοχαγός μου, ὅτι ὁ Μόντης ἐφυγεν ἀπὸ τῆς οἰκίας νύκτωρ, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸν ξενοδόχον, καὶ ὅτι τὸ βιολίον δὲν εὐρέθη. . . Ἀναμφιβόλως θὰ τὸ ἐκλεψεν.

Ἄς μὴ παρεμβάλωμεν προσκόμματα εἰς τὴν φυγὴν του, φίλε μου, ἀπήντησα. Ἐξοφλήσατε τὸν λογαριασμὸν τοῦ ξενοδόχου. Ἐγὼ θὰ τὸν πληρώσω.»

Οὕτως ἀπόλεσα τὸ πολύτιμον βιολίον μου, τὸ ὅποιον δι' ἐμὲ βεβαίως δὲν ἦτο πλέον ἀντάξιον τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρνηθῆ ἡ Ἀγγελικὴ.

Ὁ ταγματάρχης ἐσιώπησε, παρετήρησε τοὺς ἀκρατάς του καὶ ἔλαβε τὸ ποτήριον, τὸ ὅποιον πρὸ τῆς ὥρας δὲν εἶχεν ἐγγίσει.

Καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία σας ;»

Αὕτη ἡδύνατο νὰ ἦναι ἡ ἱστορία μου», ἀπήντησεν.

Νομίζω ὅτι ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ καλὸν βιολίον περιέχει τι ἐκτακτὸν, ἢ εἰς τὸν λαϊμὸν, ἢ εἰς τὴν γέφυραν, ἢ εἰς τὰς ἠχητικὰς ὀπάς. Ἀλλὰ ἐὰν θέλετε, δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη. Συνητήθη ἄπαξ ἐτι μετ' αὐτοῦ.»

Διηγηθῆτε, διηγηθῆτε !»

Πολὺ καλὰ.»—Μετὰ τινὰ ἔτη διετάχθην νὰ κάμω τριγωνομετρικὰς καταμετρήσεις ἐν Σιλεσίᾳ. Εὐρισκόμεθα ἐν μικρᾷ πόλει παρὰ τὰ σύνορα καὶ ἐστενοχωρούμεθα συνήθως μετὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας· ὡστε μετὰ χαρὰς ἐδέχθημεν ἡμέραν τινα κατὰ τὴν εἰς τὰ ὄρη ἀναχώρησιν μας τὴν ἀγγελίαν τοῦ ξενοδόχου, ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ συναυλία Βοσμιῶν μουσικῶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ. Προσέθεσε δὲ ὅτι δὲν ἦσαν οἱ συνειθισμένοι ἑπτὰ ἀδελφοί, οἵτινες παίζουσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἀλλ' ἀνθρωποὶ οἵτινες ἀπέκτησαν φήμην ἀλλοῦ, ὅπου αἱ ἀπαιτήσεις ἦσαν μεγαλείτεροι. Μᾶς ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἤθελε παρευρεθῆ ἡ καλλιτέρα κοινωνία τῆς πόλεως καὶ παρεκάλει νὰ μὴ βραδύνωμεν, διὰ νὰ λάβωμεν καλὰς θέσεις.

Ἦ συναυλία εἶχεν ἀρχίσει, πρὶν ἢ ἀλλάξωσι

τὸ ἔνδυμα αὐτῶν οἱ συνάδελφοί μου, ἐγὼ δὲ ἐνησχολούμην ἐτι γράφων ἐπιστολάς. Τὸ δωμάτιόν μου ἔκειτο ὑπεράνω τῆς αἰθούσης τῆς συναυλίας καὶ διέκρινον βιολία τινὰ, τρίχορδον, πλαγίαιον, μερικά χάλκινα ὄργανα καὶ τύμπανον. Οἱ μουσικοὶ ἐπαιζόν μετ' ἀκριβείας καὶ ζωηρότητος. Ἐπειτα ἐπαιζεν ὁ αὐλὸς μονωθίαν, καὶ τότε τελειώσας τὰς ἐπιστολάς μου κατέβην. Εὗρον πράγματι τὴν αἰθούσαν σχεδὸν πλήρη. Ἡ μονωθία εἶχε χειροκροτηθῆ ζωηρῶς· ἐπὶ δὲ τοῦ κατασκευασθέντος ὑψώματος ἀνῆλθε νέος τις, ὅστις ἐπαιξε δύσκολόν τινα εἰσαγωγὴν ἐπὶ τοῦ βιολίου. Ἡ τὸ ἀκροατήριον περιέμενον ἔκτακτόν τι. Ἡ τὸ ἄτομον ἤγειρεν ἰδιαιτέραν προσοχὴν, διότι αἱ κυρίαὶ ἔβλεπον μετ' ἐνδιαφέροντος, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν τελευταίων θρακνίων κοινὸν εἶχεν ἔγερσθαι.

Ἡ περιέργειά μου δὲν ἦτο μεγάλη· ἔμεινα λοιπὸν πλησίον τῆς θύρας, ὅπου τοῦλάχιστον δὲν ἐστενοχωρούμην. Τὸ ὑπὸ τοῦ βιολίου πιχθὲν τεμάχιον—ποικιλότονον ἐθνικὸν ἄσμα—ἐξετελέσθη μετὰ μεγάλης εὐκολίας· ἐνίοτε ἠκούοντο καὶ ὠραῖοι ἤχοι συγκινητικοί, ἀλλὰ τὸ σύνολον μοὶ ἔακνε τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο ἀγυρτική· τὸ κοινὸν ὅμως ὑπερφυκαριστήθη, χειροκροτήσεν ἐπικνελημένως καὶ ἐζήτησε μετὰ τὸ τέλος ὁμοφώνως τὴν ἐπανάληψιν. Ὁ καλλιτέχνης ἐνέδωκεν ἤδη δὲ, ἐπειδὴ οἱ πλείστοι τῶν ἰσταμένων ἐκάθησαν, κατώρθωσα καὶ ἐγὼ νὰ ἴδω τὸν βιολιστὴν. Ἦτο ὁ Μόντης, τὸ δὲ βιολίον ἦτο τὸ ἰδικόν μου. Ὁ Μόντης εἶχε μακρὰν τὴν μέλικαν κόμην, μικρὸν νοσηρόν μύστακα καὶ πώγωνα, ἔφερε λαίμοδετον ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ ἔνδυμα ἐκ θελοῦδου, τὸ ὅποιον ἐφαίνετο ὑποστὰν πολλὰς τρικυμίας. Ἐπὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤστροαπτε κατὰ πᾶσαν κίνησιν τοῦ τόξου ἀδάμας.

Καλλωπισμὸς, ἐνδυμασία καὶ στάσις ἐδείκνυον ἀνθρώπου, εὐρίσκοντα ἐπάνγκας ν' ἀποδείξῃ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ἐμφανίσεως ὅτι ἦτο καλλιτέχνης. Εἰς ἐμὲ ἐν τούτοις παρήγαγεν ἀντιπαθητικὴν ἐντύπωσιν. Ἀνάλογον ἦτο καὶ τὸ παίζον· ἐλυπήθη τὸν νέον φίλον ἡμῶν, περὶ τοῦ ὁποίου συνελάσμεν τόσας ἐλπίδας. Παρητήρησα τότε τὸ ἐπὶ τῆς θύρας ἀνηρητημένον πρόγραμμα καὶ εἶδον εἰς τὸν σχετικὸν ἀριθμὸν: «Ποικιλία ἐθνικοῦ ἄσματος» σύνθεσις καὶ ἐκτέλεσις Καρλόου Μόντη, ἐπονομαζομένου «Ὁ βασιλεὺς τῶν βιολιστῶν.»

Περισσότερον δὲν ἠδυνάτο τις νὰ ζητήσῃ. Ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ἐὰν δὲν ὤφειλον νὰ ἐξέλθω τῆς αἰθούσης καὶ ν' ἀπαλλάξω τὸν ἀπχωγέα τοῦ βιολίου μου συναντήσεως δυσάρεστου. Ἀλλὰ δὲν ἦτο βεβαίως ἄξιος τοιαύτης λεπτότητος, δὲν ἐφαίνετο δὲ καὶ ἀνθρώπος δυνάμενος νὰ τεθῆ εἰς δύσκολον θέσιν. Ἐμεινα

λοιπὸν εἰς τὴν θέσιν μου. Εἰς τὴν μνήμην μου ἀνῆλθε μετὰ ζωηρότερων χρωμάτων εἰκὼν πολλοῦ λησμονηθεῖσα. Ἡμῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου τῆς Βιέννης, ἔβλεπον τὴν Ἀγγελικὴν, ἤκουον τὸ βιολίον ἐκεῖνο κατὰ πρώτην φοράν. Παραδόξως δὲ παρετήρησα ὁμοιότητά τινὰ τῶν χαρακτήρων τοῦ νέου καλλιτέχνου πρὸς τοὺς τῆς ὠραίας ἐκείνας βιολιστρίδας, ὁμοιότητα τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχον ἐννοήσει πρότερον. Ἴσως με ἠπάτα ἡ ὁμοιότης τῶν περιστάσεων.—Πάλιν σφοδρὰ χειροκροτήματα!—Ὁ εὐτυχὴς καλλιτέχνης ἐκλίνε μαιδιῶν δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ. Τὸ βλέμμα του περιῆλθε θριαμβευτικῶς τὴν αἰθούσαν, καὶ τώρα ἔπεσεν ἐπ' ἐμὲ ἀναμφιβόλως. Ἡ κεφαλὴ του ἔμεινε ἀκίνητος, τὸ βλέμμα ἀπελιώθη, ἡ χεὶρ ἡ κρατούσα τὸ τόξον ἔτρεμεν. Μετὰ μίαν ἐτι σπασμωδικὴν ὑπόκλισιν ἐκλονίσθη, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἐλειποθύμησεν.

Οἱ ἀκροαταὶ ἠγέρθησαν ὅλοι, ὥστε δὲν τὸν ἔβλεπον πλέον. Συμπαθητικαὶ φωναὶ ἐκραύαζον: ὁ κύσων, ὁ κύπος· ὕδωρ! Οἱ δὲ συνάδελφοί του ἐζήγαγον τὸν μουσικὸν τῆς αἰθούσης.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εἰσῆλθε πάλιν, ἀλλ' ἡ στάσις του ἦτο ἀθεαία, καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία μετὰ τῆς ὁποίας ἐγένετο δεκτὸς, παρήγαγε μόνον μελαγχολικὸν μαιδιάμα, τὸ ὅποιον μοὶ ὑπέμνησε πάλιν τὴν Ἀγγελικὴν. Ἐνῶ ἐπαιζεν, εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ βιολίου, ἄπαξ δὲ μόνον ἐρρίψε ἐλέμμα δειλὸν πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐράνη ἀναπνέων, διότι δὲν με εἶδε πλέον ἐκεῖ—εἶχον λάβει ἄλλην θέσιν, διὰ νὰ μὴ τὸν ταραξῶ περισσότερο. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἴσως τὸν ἔβλεπον, τὸν ἠνόηλει, ἐπαιξε κικῶς, ἔδρανε τὰ χεῖλη καὶ ἐθλίβε τὸ σὸν πολὺ τὸ τόξον, ὥστε ἡ χορδὴ τοῦ μί' ἐθραύσθη, ἡ αὐτὴ χορδὴ, ἣτις ἐλείπειν ἀπὸ τὸ βιολίον, ὅταν πρώτῃν φοράν τὸν ἐγνώρισα. Ὁ δεύτερος βιολιστὴς τῷ ἔδωκε τὸ ἰδικόν του βιολίον καὶ ἐτελείωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ τεμάχιόν του, ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία του διετῆρει τὴν σκυθρωπήν ἐκφρασιν· ἔπειτα δὲ δὲν ἐπαιξε πλέον.

Ἐπανελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, εὗρον ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κιθώτιόν μου καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπισκεπτήριον μετὰ τῶν λέξεων: δύναμαι νὰ σὺς ὁμιλήσω; Ἀμέσως ἔστειλα τὸν ὑπηρετὴν καὶ παρεκάλεσα τὸν Κύριον Κάρλοον Μόντην νὰ ἔλθῃ.

Εἰσῆλθε μετὰ κεκλιμένης κεφαλῆς· ἡ χεὶρ ἣτις ἐκράτει τὸν πῖλον, ἔτρεμεν. Τὸ πρῶτον του βλέμμα ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ βιολίου, ἔπειτα ἀνεστῆναξεν καὶ εἶπε μετὰ καταφανοῦς κόπου· Γνωρίζω, ὅτι ἐκλαμβάνομαι παρ' ὑμῶν ὡς κλέπτῃς, καὶ εἶμαι κλέπτῃς. Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ κλαπὲν ἀντικείμενον. Κύριε ταγματάρχα, συγχωρήσατέ με, ἐὰν δύνασθε.

Ἐκινήθη ὡς εἰ ἤθελε νὰ πῆσῃ εἰς τοὺς πό-

δας μου. Ἐλαβον τὴν χεῖρά του καὶ τὸν ἐκράτησα ὀρθόν, τὸν παρεκάλεσα δὲ νὰ ἡσυχάσῃ, διότι πρὸ πολλοῦ τὸν εἶχον συγχωρήσει. Τὸν ἐπέπληττον διατί νὰ μὴ ἐμπιστευθῆ εἰς ἐμὲ, ζῆτων τὸ βιολίον.

«Πῶς ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω τὴν ἐκπλήρωσιν τόσον θρασεῖας παρκαλήσεως; ὑπέλαθε· δὲν ἐφαντάζεσθε, τί ἦτο δι' ἐμὲ τὸ βιολίον, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸ γνωρίσῃ οὐδὲ νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Ἀφ' ἡ στιγμῆς ἤγγισα πρώτῃν φοράν τὰς χορδὰς του διὰ τοῦ τόξου, ἐμαγεύθη· ὁ τόνος αὐτοῦ ἐπληττε τόσον παραδόξως τὸ οὖς μου! Ἐνόμισα ὅτι τὸν εἶχον ἀκούσει ἤδη οὐχὶ διαβατικῶς, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἕως οὐ μοὶ ἐνετυπώθη ἀνεξελείπτως καὶ πάντοτε ἐσυλλογίζομαι, ποῦ καὶ πότε συνέβη τοῦτο, καὶ ἀνῆλθον μέχρι τῶν πρώτων μου ἀναμνήσεων καὶ δὲν τὸ εὗρον. Ἡ τοιαύτη κατάστασις ἦτο ἀφόρητος, δὲν ἐπιχειρῶ νὰ τὴν περιγράψω ἴσως ἠδυνάμην νὰ τὴν ἐκφράσω διὰ τῆς μουσικῆς, καὶ τότε θὰ ἠκούοντο εὐάρεστοι μελωδία, γλυκεῖαι ὡς κύκνειον ἄσμα, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ψιθύρισμα μαγευτικὸν ἐρεθίζον τὰς αἰσθήσεις καὶ ἀποκοιμίζον τὴν συνείδησιν, καὶ ἔπειτα ἀγὼν μεταξὺ φασμάτων τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους. Τὸ βιολίον ἐξήσκει ἐπ' ἐμὲ δαιμονικὴν δύναμιν· θέλω νὰ γείνω ἰδικόν σου, θέλω νὰ γείνω ἰδικόν σου· μοὶ ἐκράζον αἱ χορδαὶ του σπαράττουσαι τὴν καρδίαν μου.

Ἐως τότε ἐζῆσα ἐντίμως· ἀλλ' ἐπῆλθεν ὁ πειρασμὸς ἐκεῖνος ὁ ἀκαταμάχητος. Ἀκαταμάχητος; δὲν ἤθελον νὰ τὸ πιστεύσω. Προσεπάθησα παντὶ σθένει νὰ χωρισθῶ τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ βιολίου.—Εἰς μάτην. Ἐνθυμῆσθε, ὅτι ἐσπέραν τινὰ τὸ εἶχον ἀφήσει ἐν τῇ οἰκίᾳ σας. Εἶχον ἀπόφασιν ν' ἀναχωρήσω ἐκείνην τὴν ἰσπέραν καὶ νὰ μὴ ἐπανέλθω πλέον. Ἀλλ' ὑπῆρχε τι ἐντός μου, τὸ ὅποιον δὲν μοὶ ἐπέτρεπε νὰ προχωρήσω. Ἐπειτα δὲν ἀνείχον πλέον τὰ νεῦρά μου εἰς τὴν ταρχῆν ἐκείνην ἠθλήθησα· ἐροδοῦμην μὴ παραφρονήσω, καὶ ἐξετέλεσα τέλος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐβδελυτόμην—ἀνεχώρησα κρυφίως μετὰ τοῦ κτήματος ὑμῶν.»

Ἐτρεμε καθ' ὅλον τὸ σῶμα· ψυχρὸς ἰδρὸς περιέριψε τὸ ὄχρον αὐτοῦ μέτωπον. Ἐδῶκα εἰς αὐτὸν καιρὸν νὰ ἡσυχάσῃ καὶ ἠρώτησα, πῶς ἔζησεν ἔκτοτε.

Ἴσως ἐνόησε τὴν ἐκπληξίν μου, πῶς εὐρέθη μετὰ τοιαύτων συντρόφων· τοῦλάχιστον ἠσθάνθη ἐπίπληξίν τιναν.

«Εἶναι ἡ συνέπεια τῆς πράξεώς μου, εἶπεν· ἐνόμιζον, ὅτι μετὰ τοῦ κλαπέντος βιολίου θὰ γείνω διάσημος μουσικὸς, καὶ ἔγεινα κοινὸς ἀγύρτης. Καὶ ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλως; Ὅπως πρὶν μὲ ἔθετεν εἰς ἀκατάπαυστον πειρασμόν, οὕτω μοὶ ὑπενθόμυζεν ἤδη ἀκατάπαυστως τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν μου. Οἱ ἐξάισιοι

αὐτοὶ ἤχοι, αἱ γλυκύταται φωναὶ δὲν ἀνήκον εἰς ἐμὲ, κατηνάλισκον αὐτοὺς ὡς πρᾶγμα κλοπιμαῖον. Γελοῖον, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· αἱ φωναὶ αὗται ἐξέρχονται διὰ τῆς χειρὸς σου, εἶναι ἰδικαὶ σου. Καὶ ἀνευ τοῦ βιολίου; Ἡροδοῦμην ὁ ἴδιος. Ἐσπεκέφθη, κύριε ταγματάρχα, τοὺς διασημότερους μουσικοδιδασκάλους τῆς Αἰψίας, τῆς Πράγης καὶ τῆς Βιέννης, παρ' ὧν ἔλαβον τὴν ἀδειαν νὰ παίζω, ὅπως δώσω δείγμα τῆς τέχνης μου, ἵνα λάβω συνδρομὴν τινα πρὸς ἐξοκολούθησιν τῶν σπουδῶν μου· ἀλλὰ πάντοτε ἐν τῇ κρίσει στιγμῇ ἡ χεὶρ μου ἔτρεμε καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθαμβοῦντο· δὲν ἠδυνάμην νὰ παίζω τι τέλειον. Πρὸς τούτοις ἐπῆλθεν ἡ πενία, καὶ ἔπρεπε νὰ φροντίσω περὶ τῆς συντηρήσεώς μου. Ἐπαιζὼν εἰς ξενοδοχεῖα καὶ πανηγύρεις—ἐκεῖ ἐπετόγγανον. Ἀργότερον ἐσχημάτισα ἕνα μικρὸν θίασον, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐδίδον συναυλίαν πανταχοῦ τοῦ κόσμου, οὕτω δὲ κατέστην ὁ βασιλεὺς τῶν βιολιστῶν.—Τώρα ἐτελείωσα καὶ αὐτὴ ἡ δόξα.»

Διὰ τῶν ἀσυναρτήτων τούτων λόγων ἐξεφράζοντο αἰσθήματα εἰλικρινῆ. Κατελήφθη ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως.

«Καὶ ἐὰν σὰς εἶπω, ὅτι τὸ βιολίον εἶναι ἰδικόν σας;» ἠρώτησα.

Ἠγέρθη. «Ἰδικόν μου,—ἰδικόν μου; τὸ βιολίον ἰδικόν μου, κτήμα μου, καὶ ἐντίμως κτήμα μου;»

«Τὸ εἶχον ἔκτοτε προσδιορίσει δι' ὑμᾶς· εἶχον σκοπὸν νὰ σας τὸ προσφέρω ὡς ὄψρον, καὶ ἐὰν ὀλίγον ἀκόμη. . .»

Ἐλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἐθλίψε μετὰ παραφορᾶς.

«Ἄθρον εἰς ἐμὲ τὸ βιολίον, τὸ πολυτίμον τοῦτο βιολίον! Καὶ ἐγὼ ἠδυνήθη. . . ἤμην φρενοβλαβής!»

Ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔλαβε πάλιν τὴν χεῖρά μου, τὴν ὁποῖαν ἤθελε ν' ἀσπασθῆ.

Ἡ ταρχῆ του μὲ ἀνησύχησεν. Ἀλλ' αἴφνης μετεβλήθη. Τὸ πρὸ μικροῦ τόσον ζωηρὸν πρόσωπόν του ἐνεκρόθη· οἱ ὀφθαλμοὶ του προσηλώθησαν εἰς τὸ ἄπειρον.

«Ἀλλ' εἶπέτε μοι, ἠρώτησε, τί συμβαίνει; πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγος τις, σπουδαῖος λόγος.»

Δὲν ἠδυνάμην νὰ δώσω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν.

«Πρέπει, εἶπε, νὰ ἔχη σπουδαιότατον λόγον, πιστεύσατέ το. Ποῖος εἶχε τὸ βιολίον πρὸ ὑμῶν; Ἀφοῦ τώρα ἀνήκει εἰς ἐμὲ, πρέπει νὰ μάθω τὴν ἱστορίαν του, ἐφ' ὅσον τὴν γνωρίζετε. Τὸ βιολίον τοῦτο θὰ ἔχη βεβαίως περίεργον ἱστορίαν· ἀορίστως μόνον εἶχετε ὑπαινιχθῆ τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως αὐτοῦ. Ποῖος ἐπαιξε πρὸ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ βιολίου τούτου;»

«Πατὴρ γυνὴ, Ἴταλις, ἀπῆλθον, τὴν ὁποῖαν ἐγνώρισα πρὸ εἰκοσι καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐν Βιέννῃ. Ἐπαιζεν εἰς τι ξενοδοχεῖον, ἐγὼ δὲ ἤμην σπουδαῖος μετ' αὐτῆς ἐρωτευμένος.»

«Καὶ πῶς ὠνομάζετο ;»

«Ἀγγελική.»

«Ἀγγελική; καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της;»

«Δὲν εἶχε πατρικὸν ὄνομα, ἀλλὰ μόνον μητρικόν, τὸ ὅποιον ὅμως δὲν εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ φέρῃ.»

«Ἀγγελική—Ἀγγελική», ἐψιθύριζεν ἀφρημένος.

«Σὲ κάμνει ἐντύπωσιν τὸ ὄνομα;» ἠρώτησα.

«Ἦκουσα, ὅτι οὕτως ὠνομάζετο ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀκόμη ὠνομάζεται, διότι κατὰ πᾶσιν πιθανότητα ζῆ ἔτι.»

«Ἐμάθετέ τι περὶ τῶν οἰκογενειακῶν ὑμῶν ὑποθέσεων ;»

«Ἐλάχιστα, ἀπάντησεν, οὐδὲν δὲ παρήγορον. Ἐπεσεκέφθη ἐν Βιέννῃ τὸν δικηγόρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε ἐλάμβανον τὴν μικρὰν ἐκείνην συνδρομήν.

Ἦγνόνει νὰ μοὶ εἶπῃ τί μὲ παρέπεμψε δὲ εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις τῷ εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὸ κεφάλαιον, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἐδίδοε λογαριασμόν. Οὗτος ἀπέφυγε νὰ ἐξηγηθῆ μετὰ πολλὰς δὲ παρακλήσεις μοὶ εἶπε μόνον, ὅτι Ἰταλὶς τις ὑψηλῆς περιωπῆς εἶχεν ἀφήσει πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀδελφῆς της κληροδοτήματά τι διὰ διαθήκης εἰς τὴν μητέρα μου ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μείνῃ διὰ τὸ τέκνον της, ἐὰν ἀπέθνησκεν, ἢ ἐὰν τὸ ἀποιεῖτο. Ἡ κυρία ἐκείνη ἀπέθανεν, ὅτε ἤμην τριετῆς τὴν ἡλικίαν. Ἡ μήτηρ μου ἐδέχθη τὸ κληροδοτήμα ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὤρισεν νὰ καταναλωθῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς συντήρησίν μου· ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν ἀπηλπισμένη εἰς μοναστήριον· ὤφειλε νὰ θεωρηθῆ πλέον ὡς νεκρά. Ὀλίγα τινὰ μοὶ προσέθηκε περὶ τῆς μητρὸς μου: ὅτι διῆγεν ἀλπιτικὸν βίον καὶ συνετηρεῖτο, ὡς ἐγνώριζα, παιζούσα βιολίον. Μοὶ ὠνόμασε γρατεῖαν τινὰ, ἣτις ἦτο σύντροφός της, καὶ ἣτις ἐγένετο ἔπειτα δεκτὴ ἐν πτωχοκομίῳ ἐν καταστάσει σχεδὸν βλακειᾶς. Ταύτην κατόρθωσα νὰ εὔρω. Ὀνομάζετο Βερβάρκα Οὐσέλη καὶ ἦτο πράγματι τόσον γρατεῖα καὶ μωρὰ, ὥστε ὀλίγον ἐφωτίσθη ἐξ αὐτῆς. Ἐφλυάρει περὶ πριγκιπίσσης καὶ μουσικοῦ, περὶ διασήμου κατασκευαστοῦ βιολίων, περὶ βιολιστρίδας τὴν ὅποιαν συνώδεε διὰ τῆς κιθάρης καὶ περὶ εὐγενοῦς Πολωνοῦ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τὴν νυμφευθῆ, καταναλώσας τὴν περιουσίαν του, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο αἷτιος τῆς δυστυχίας της. Ἐν τῷ μεταξύ μὲ ἐνηγκαλίζετο καί με ἐφίλει καὶ ἔλεγεν, ὅτι εἶχον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἀγγελικῆς της, ἀλλὰ τὸ στόμα τοῦ Πολωνοῦ. Ἐπειτα πάλιν ἐκλαίει καὶ ὠδύρετο διὰ βιολίον τι, τὸ ὅποιον ἠγάπα ἡ Ἀγγελική, καὶ τὸ ὅποιον ἠναγκάσθη νὰ διαβῆ τὸν Ὀκεανόν, διὰ ν' ἀπομακρυνθῆ ὁ Πολωνός, ὁ ὁποῖος ἀνῆσχε τὴν Ἀγγελικήν. Ἦσαν πράγματα ἀσυνάρτητα, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξαγάγω.»

Αἱ πληροφορίες αὗται μὲ κατέστησαν, ἐννοεῖται, λίαν σκεπτικόν. Εἶχον ἐνώπιόν μου ἀναμφισβότως τὸν υἱὸν τῆς Ἀγγελικῆς καὶ ἐγνώριζον τὴν τὴν ἐκώλυε νὰ καταστῆ σύζυγός μου, ἢ νὰ ἐμπιστευθῆ τοῦλάχιστον τὸ αἷτιον τοῦ κωλύματος εἰς τὸν ἄνδρα, τὸν ὅποιον ἠγάπα.

Συγκεκινημένος ἔλαβον τὴν χεῖρα τοῦ Μόντη καὶ τῷ εἶπον: «Ἐγνώρισα τὴν μητέρα σας· δὲν ἔχω ἀνάγκην περισσοτέρων ἀποδείξεων νὰ πεισθῶ, ὅτι εἰσθε ὁ υἱὸς τῆς Ἀγγελικῆς ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκε ποτε τὸ βιολίον τοῦτο. Τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ἦτο προωρισμένον νὰ καταστήσῃ δυνατὴν εἰς τὸν πατέρα σας νέαν ὑπαρξίν ἐν Ἀμερικῇ.—Δὲν εἶμαι βέβαιος, ἀλλὰ δὲν ἀμφισβάλω περὶ τούτου. Εὐχομαὶ ἡ βαρεῖα ἐκείνη θυσία νὰ μὴ ἦτο ματαία. Ὅπως δὴ ποτε θεωρήσατε τὸ βιολίον τοῦτο οὐχὶ ὡς δῶρον ἰδικόν μου, ἀλλ' ὡς κληροδοτήμα τῆς μητρὸς σας.» Τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἐφίλησα.—«Τὸ ἐνέχυρον ἀντηλλάγη καὶ τὸ χρέος ἐξωφλήθη διὰ τοῦ φιλήματος τούτου.»

«Τὸ βιολίον εἶναι ἰδικόν μου, ἀνέκραξεν ἐν μεγίστῃ χαρᾷ τὸ ὄρατον αὐτὸ βιολίον!» Τὸ ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Μόνος ὁ θάνατος θὰ μὰς χωρίσῃ.»

Μετά τινος μῆνας, περὶ τὸ φθινόπωρον, ἐπιστρέψας εἰς Βερολίνον, ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ Μόντη. Μοὶ ἔγραψεν, ὅτι ὁ πατήρ του ἐπλούτισεν ἐν Φλωρίδι καὶ ἐζήτησε πληροφορίας ἐν Βιέννῃ περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀγγελικῆς, ἀπῆλθε δὲ νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ, διὰ νὰ γείνη συμμετοχὸς τῆς ἐργασίας, καὶ, ἐὰν τῷ ἤρθεκε, κληρονόμος τῆς περιουσίας του. Ὁ ἱερεὺς ἐκείνος τῷ ἀνήγγειλε τοῦτο καὶ τῷ ἐνεχείρισεν τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις. Ἦδη δὲ ἐσκόπευε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του πέραν τοῦ Ὀκεανοῦ, λαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπίσης τὸ προσφιλέ του βιολίον.

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ἐκ Βρέμης, ἔφερε δὲ ἡμερομηνίαν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου. Ἦπέσχετο δὲ νὰ μοὶ πέμψῃ νέας ἐξ Ἀμερικῆς εἰδήσεις.

Ἄλλ' οὐδεμίαν ἔλαβον πλέον εἰδήσιν· εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι δὲν ἔπταιεν ἐκεῖνος. Αἱ ἐφημερίδες μετ' οὐ πολὺ περιέγραφον ἐν λεπτομερείᾳ τὸ δυστυχὲς ναυάγιον τοῦ πλοίου «ὁ Φοινίξ», τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Βρέμης μετὰ μεταναστῶν. Ὁ Μόντης δὲν μοὶ εἶχε γράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, ἀλλ' αἱ περιστάσεις μὲ ἐβεβαίωσαν δυστυχῶς, ὅτι εὐρίσκετο ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ πλοῖον ἐκεῖνο κατελήθη ὑπὸ φοβερᾶς τρικυμίας, διαρκεσάσης πολλὰς ἡμέρας καὶ ἔπαθε σπουδαίως, ὥστε ἤρξατο βυθιζόμενον.

Ὅτε τὸ ἀτμόπλοιο, τοῦ ὁποίου ὁ κυβερνήτης ἐξέθεσε τὸ γεγονός, τὸ συνήντησεν, ἐπλήσισεν ἤδη νὰ βυθισθῆ. Ναῦται καὶ ἐπιβάται εἶχον ἐργασθῆ μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν δυνά-

μιαν εἰς τὰς ἀντλίας, ἀναμένοντες ἤδη τὸν θάνατον. Ἡ τρικυμία ἦτο τοσοῦτον σφοδρὰ, ὥστε μετὰ κόπου καὶ δυσκολίας ἠδυνήθησαν νὰ πλησιάσωσιν αἱ λέμβοι τὸ πλοῖον. Πρῶτον μετεβιβάσθησαν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ· ἔπειτα ἦλθεν ἡ σειρά τῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ὁ κίνδυνος εἶχεν αὐξήσει τόσον, ὥστε ἀπητείτο μεγάλη ταχύτης καὶ βαρεῖα ἐπιφόρτωσις τῶν λέμβων, ἐὰν ἤθελον πάντες νὰ σωθῶσιν.

Ἡ ἐκθεσις ἀρῆγεται ἔπειτα περίπου τὰ ἔξι: Μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν ἦτο νέος τις, τὸν ὅποιον ἄλλοι μὲν ἐξελάμβανον ἐκ τοῦ ὀνόματός του ὡς Ἰταλόν, ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς γλώσσης ὡς Γερμανόν. Ἐμεινε γενναίως μεταξὺ τῶν τελευταίων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσι σωτηρίαν. Ὅτε κατέβαινε διὰ τοῦ σχοινίου εἰς τὴν ὑπερπληρωμένην ἤδη λέμβον, παρατήρησαν οἱ ναῦται, ὅτι ἔφερεν ὑπὸ μάλης μέγα κιβώτιον βιολίου. Εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι ὄφειλε νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ. Ἐπὶ τινος στιγμῆς ἐφιλονεῖκου ἀμφοτέρωθεν μετὰ ζωηρότητος καὶ τέλος ἀνήγγειλε τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν, νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸ βιολίον. Οὕτως ἔμεινε μόνος ἐπὶ τοῦ βυθιζομένου σκάφους. Μέγα κύμα ἀπέσπασε τοῦ πλοίου τὰς λέμβους, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠδυνήθησαν πλέον νὰ πλησιάσωσιν. Ἦδη ἐβυθίζετο ἡ πύρμη τοῦ πλοίου ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, τὰ δὲ κύματα ἀνέβαινον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Τότε ἐφάνη ὁ νεκρὸς ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα πρὸς τὴν γέφυραν· ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἴστου καὶ ἔθλιψε τὸ βιολίον ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐν τῷ μεταξύ τὸ πλοῖον ἐξηκολούθει βυθιζόμενον. Ὁ δυστυχὴς ἐφάνη τελευταῖον ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὡς εἶ ἴστατο ἐπὶ στενῆς σανίδος ὑπεράνω τῆς κυματιζομένης θαλάσσης. Ἐπειτα ἐκαλύφθη ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ὁ θάνατος τὸν ἤρπασεν ἔχοντα εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ βιολίον, ὑποβίτω δὲ, ὅτι κατὰ τὴν ἐκτίμησίν του ἀπέθανε τοσοῦτον ὄρατον θάνατον.

Ἦδη ἐτελείωσεν ἡ ἱστορία μου. I. M.

ΕΚΑΡΟΜΗ ΣΤΑΝΑΕΥΪ ΕΝ ΑΦΡΙΚῃ,

Ὁ Ἀμερικανός Ἐβρέικος Στάνλεϋ, ὁ διὰ πολλῶν ἐξόδων καὶ μόχθων ἀνευρών τὸν Δόκτορα Λιβιγκάστωνα, πρηγγέθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἰδιοκτῆτος τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης», ἐφημερίδος ἐγούσης παγκόσμιον κυκλοφορίαν, ὅστις κατέβαλε καὶ τὰ ἐξόδα ἀμφοτέρων τῶν ἐκδρομῶν, νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν ἐκδρομὴν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν πηγῶν τοῦ Ποταμοῦ Κόγκο. Τὴν κινδυνώδη ταύτην ἐκδρομὴν ἐπεράτωσεν αἰτίως καὶ πρό τινος ἐπέστρεψεν εἰς Εὐρώπην, ὅπου ἠξιώθη μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπισημοῦ κόσμου.

Ἡ δευτέρα αὕτη ἐπιχείρησις ἀρχεται ἐκ τοῦ μέρους εἰς ὃ εἶχε σταθῆ ὁ Λιβιγκάστων. Ὁ Στάν-

λεϋ, ὁ τὸ ἔργον συνεχίσας, εἶχεν ἀποπλεύσει ἐξ Ἀγγλίας καλῶς ἐφωδιασμένος, φέρων πολλὰ καὶ τέλεια ὄπλα, ἔν σκάφος μήκους 40 ποδῶν καὶ πλάτους 6, διαλυόμενον καὶ συναρμολόγητον εὐκόλως. Τοῦτο ἀπεδείχθη ἀναγκασιότατον, διότι παρὰ τῷ ποταμῷ, ὃν ὤφειλε νὰ διαπλεύσῃ καὶ ὅστις εἶναι μακρότερος τοῦ Μισισσιπή, εὐρίσκετο χωρὸς ἐξ 80 μιλίων, ὅλως διατεμνόμενος ὑπὸ καταρρακτῶν.

Ὁ τολμηρὸς περιηγητὴς διήνυσεν 7,300 μίλια· ἐκτὸς δὲ τῆς μεγάλης λέμβου, εἶχε κατασκευάσει 26 μονόξυλα, διότι τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ ὤφειλον νὰ διανύσωσιν ἐπὶ ποταμῶν. Εἰς ἕνα ἕκαστον σταθμὸν ἐλάμβανε σημεῖωσις καὶ ἐποῖε διαφόρους παρατηρήσεις. Ὁ κάουσον ἦτο μέγιστος, διότι ὠδοιπόρουν εἰς τὸν ἰσημερινόν, συχνότατοι δὲ οἱ πυροετοί. Ὡς ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως, ἦν ἀπερρόφησεν, ἐλευκάνθη ἡ μέλαινα κόμη του.

Ὁ Στάνλεϋ εἶχεν ἐριοῦχα, πανικά, ὑαλικά κτλ. Αἱ τὴν προτομὴν τῆς Α. Χαριτοβοῦτου Μεγαλειότητος τῆς βασιλείσσης Βικτωρίας φέρουσαι χρυσαὶ λίραι στεργίνας δὲν χαίρουσιν ὡς φαίνεται, ἐκεῖ ὑπόληψιν!

Τὰ παθήματα τοῦ ἐφημεριδογράφου περιηγητοῦ εἶναι ἀληθῶς ἀνεκδιήγητα. Ἠμέραν τινα, στερούμενος τροφῶν, ἐξῆλθε νὰ ἐρευνήσῃ παράχθια τινὰ μέρη· διετυβήθη δὲ μετ' ἐν μονόξυλον πρὸς τινὰ νῆσον, Μπουμπιρίχ καλουμένην, ὡς ἀργότερον ἔμαθεν. Οἱ κάτοικοι ταύτης σωρηδὸν κατήλθον εἰς τὴν ὄχθην καὶ ἐποίησαν σημεῖα πολλὰ εἰς αὐτόν· τὰς χειρονομίας ἐξελάβεν ὡς φιλικὰς διαδηλώσεις καὶ ἐπλευσεν εἰς τὴν παραλίαν. Μόλις ὅμως ἀπέιχεν ὀλίγα βήματα καὶ οἱ νησιῶται ἔπεσαν εἰς τὸ ὕδωρ, ἤρπασαν τὸ μονόξυλον καὶ ἔσυραν αὐτὸ εὐθὺς εἰς τὴν ξηρὰν, πρὸς μεγάλην τῶν ἐπιβαινόντων ἐκπληξίν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγρίων ἀμέσως ἤρπασεν ἐκ τῆς κόμης τὸν Στάνλεϋ καὶ ἐκράτει αὐτὸν ἀκίνητον· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ οἱ ὄπαδοι αὐτοῦ, οἱ δὲ ἄγριοι ἤρχισαν νὰ ὀρχοῦνται, ἐξ οὗ ἐνόησεν ὁ Ἀμερικανός περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Ἡ ἀταραξία καὶ ἡ ἐτοιμότης τοῦ πνεύματος ἔσωσαν τὸν ἄνδρα· ἀφοῦ ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῶν ὄπλων τῶν, ἀπηλλάγη διὰ γενναίου ἀγῶνος τῶν χειρῶν τοῦ ἀγρίου καὶ ἐδήλωσε τὴν θέλησιν νὰ συνδιαλεχθῆ. Οἱ ἄγριοι σέβοντα ὡς ὁποῖον ποτε τοὺς τολμηροὺς, ὁ δὲ Στάνλεϋ διὰ διερμηνείας εἶπεν ὅτι ἐπίτηδες ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν νὰ προσφέρῃ ἐπ' ἀνταλλαγῆ ὑφάσματα πρὸς τροφίμα καὶ ὅτι προσεδόξα ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τῆς ὑποθέσεως. Τὸν λόγον του ὑπεστήριξεν ἐπιθέσας καὶ διάφορα ὑαλικά, οἱ δὲ νησιῶται τῷ ἀπάντησαν ὅτι μέλουσι νὰ συνδιασκερθῶσι καὶ ἀπῆλθον φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰς κόπας τοῦ μονόξυλου.

Ἐξ παρήλθον ὥρα, ὁ δὲ Στάνλεϋ καὶ οἱ ὁ-

παδοί του έταλαντεύοντο μεναζύ της έλπίδος του να παρισθώσι τράφιμα και του φόβου μή φονευθώσι, κατετρώγοντο δὲ ἐπὶ μάλλον και μάλλον ἀπὸ πείνης. Τέλος δὲ Στάνλεϋ ἀπηλίπισθη και εἰς τι σύνθημά του οἱ συμπλωτῆρες ὄθησαν ταχέως εἰς τὴν ποταμὴν τὸ μονόξυλον και ἐπέβησαν αὐτοῦ. Τὸ μονόξυλον, στερούμενον κωπῶν, ἐκινεῖτο διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἐπιβατῶν, — χειρῶν χρησιμευσουσῶν ἀντὶ κωπῶν. Ὁρμησαν τρία ἀκάτια πρὸς καταδίωξιν τῶν φυγάδων, ὁ δὲ Στάνλεϋ ἀπεφάσισε νὰ πωλήσῃ ἀκριβὰ τὴν ζωὴν του και πυροβολήσας ἐφόνευσε τρεῖς νησιώτας. Οὗτοι ἤρξαντο ῥίπτοντες βέλη δηλητηριασμένα, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐνῶ τὸ πῦρ τοῦ μονόξυλου εἶχε φονεύσει ἕνδεκα Μαύρους και θυθίσει ἐν ἀκάτιον. Οἱ ἄγριοι ὤφειλον ἐπὶ τέλους νὰ ὑποχωρήσῃσι και ὁ Στάνλεϋ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του σώος και ὑγιής.

Τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην εἶχεν ἀναλάβει ἀπὸ τριῶν και ἐπέκεινα ἐτῶν, ἤγαγε δ' αἰσίως εἰς πέρας, καιτοὶ πολλὰ ἀνυπέροβητα ἀπαντήσας προσκόμματα. Ἄρκει νὰ εἰπωμεν ὅτι συνῆψε τριάκοντα δύο τακτικὰς μάχας και ὅτι ἐκ τῶν 146 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν συνέκειτο ὁ στρατός του, 35 ἀπεβίωσαν κατὰ τὴν ὁδοπορίαν και 9 κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. Αἱ στερήσεις, οἱ πόνοι και οἱ πυρετοὶ εἶχον ἀφανίσει τοὺς δυστυχεῖς.

Ὁ Στάνλεϋ πολλὰς ἔκαμεν ἀνακαλύψεις, αἱ δὲ ἐπιστήμαι πολλὰ ὀφείλουσιν αὐτῷ.

*
Ὁ Ἑρρίκος Στάνλεϋ, γράφει ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων», ἐγένετο δεκτὸς ἐσχάτως μετὰ φανῶν και λαμπάδων ἐπανακάμπτων εἰς Εὐρώπην. Ἐκ Μασσαλίας διερχόμενος ὁ ἀκάματος και θαρραλὸς περιηγητὴς ἐζήτησε νὰ ἴδῃ διάφορα πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸν Λιβηγκσῶνα, ἀνεγνώρισε δὲ ἐν πιστόλιον, ὅπερ ὁ ἴδιος εἶχε δωρήσει τῷ ἐνδόξῳ τούτῳ μάρτυρι τῆς ἐπιστήμης κατὰ τὴν ἐν Ujiji συνέντευξιν των και τὸν πηλίσκον, ὃν ἔφερεν οὗτος τότε μετὰ χρυσῶν σιρρητιῶν. Ὁ Στάνλεϋ ἅμα ἀφικόμενος εἰς Παρισίους ἀπήντησεν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τὴν γεωγραφικὴν ἐταιρίαν ἐν σώματι και πολλὰ ἔξοχα πρόσωπα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, τὴν ἐπιούσαν δὲ παρέστη ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, εἰς ὃν ἐξέθετο πολλὰς περιπετείας τοῦ κινδυνώδους ἀλλὰ γονίμου ταξιδίου του. Τὸ ἐσπέρως ἐδόθη γεῦμα εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ξενοδοχείου τοῦ Λούδρου δαπάναις τῆς γεωγραφικῆς ἐταιρίας, περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ γεύματος ὁ πρόεδρος τῆς ἐταιρίας ἐγερεῖς εἶπε πολλὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς γεωγραφίας, ἐξέφρασε δὲ τὴν χαρὰν του ὅτι τέκνον τοῦ νέου κόσμου και πολίτης τῆς Δημοκρατίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἔλυσε τελευταῖον τὸ μέγιστον τῶν προβλημάτων τῆς ἀφρικανικῆς γεωγραφίας, ἥτοι τὴν διεύθυνσιν τῆς κούτης τοῦ

Λουαλάβα ἢ Κόγκο. Ὅτε δὲ προέπιεν εἰς ἡγείαν τοῦ μεγίστου τῶν περιηγητῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐπευφημῖαι παρὰ τεταμέναι ἐκάλυψαν τοὺς λόγους του. Εὐθὺς μετὰ ταῦτα προσήλθεν ὁ κ. Bardoux, ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν κ. Στάνλεϋ εἶπεν: «Εἶθε ἀνὴρ, ὅστις διὰ τῆς δραστηριότητος, τοῦ θάρρους και τῆς καρτερίας ἐτιμήσατε τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπιτρέψατέ μοι ἵνα σφίγγων ὑμῖν τὴν χεῖρα και συγχαίρων εὐκρινῶς σὺς ἀπονείμω ἐνταῦθα, ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας, τὰς δάφνας ἀξιοματικῆς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, διακριτικῆν σημείον, ὅπερ τὸ ἔθνος δίδωσιν εἰς τὰ μάλλον φιλόπονα, ἀφωσιωμένα και ἀφιλοκερδῆ τέκνα του.» Τοῦ ὑπουργοῦ τοὺς λόγους ἡ παμπληθὺς και ἐκλεκτὴ ὁμήγηρος ἐχαίρει τὴν διὰ ζωηρῶν χειροκροτημάτων.

Εἰς τὸν κ. Στάνλεϋ εἶτι μείζονες ἐγένοντο τιμαὶ ἐν Ἀγγλίῃ, ὅπου αἱ ἐργατικαὶ ὁμήγηροι ἐπρότειναν ἵνα ἀπονειμηθῇ τῷ ἀμερικανῷ περιηγητῇ ἡ ὑψίστη παρ' Ἀγγλοῖς και σπανία τιμὴ διὰ τῆς πολιτογραφῆσεως αὐτοῦ ὡς πολίτου τοῦ Ἄστεως τοῦ Λονδίνου.

Τὴν ἐπομένην σημείωσιν περὶ τῶν δωρεῶν, τῶν γενομένων πρὸς τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον ὑπ' ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ὀφείλουμεν εἰς τὴν ἀγαθότητα λογίου συνδρομητοῦ ἡμῶν, ὅστις πολλοὺς κόπους κατέβαλε πρὸς τοῦτο, ἀναγκαθεὶς ν' ἀναδιφῆσῃ ἀπάσας τὰς λογοδοσίας τῶν κατὰ καιροὺς Προτάσεων. Σ. Γ. Δ.

Συγκλητικαὶ δωρεαὶ πρὸς τὸ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

— Ἐν ἔτει 1845 ὁ Δημήτριος Φάφαλης, ὑπὸ πρέτης, προσήνεγκε τὸν ἐκ δρ. 28.05 λεπτομισθόν του.

— Ἐν ἔτει 1849, ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὁ μὲν X. Δημήτριος Φωτόπουλος δρ. 100, ὁ δὲ Σωτήριος Τζιλαντιναῖος δρ. 50.

— Ἐν ἔτει 1853, ἀποβίωσας ὁ λόγιος και πτωχὸς διδάσκαλος Πύρρος ἀφῆκεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὑδρόγειον ὑπερμεγέθη σφαιραν, ὑπὸ τοῦ ἰδίου φιλοπονηθεῖσαν. Ἄλλ' ἡ οἰκία, ἐν ἣ ἔκειτο, μὴ ἔχουσα θύραν ἰσομεγέθη πρὸς ἐξαγωγήν, ἔπαθεν ὅ,τι τὰ δαρδάνεια τεῖχη, ὡς ἐν τῇ λογοδοσίᾳ του ἀναφέρει ὁ τότε πρύτανις μακαρίτης Π. Ἀργυροπούλου, ἔπαθεν εἰσαγομένου ἐν τῷ αὐτῶν τοῦ Δουραίου ἵππου.

— Ἐν ἔτει 1854, ὁ ἐκ Τριπόλεως Ἰωάννης Κατριμάζης, σκυτοτόμος τὸ ἐπάγγελμα, ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὴν οἰκίαν αὐτοῦ και διάφορα πράγματα τέχνης.

— Ἐν ἔτει 1856, ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Θεοδώρων κατέλιπεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δρ. 200.

— Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ ἐκ Μετσόβου τῆς Ἠπείρου, ἐν Ἀθήναις δ' ἀποβίωσας Δημ. Γ. Ὁκαὶ ἀκονιστὴς ξυραφίων, ἐκ τῆς πενιχρᾶς περιουσίας τὴν ὀπίαν εἰς τοὺς συγγενεῖς του ἐκληροδότησεν, ἐντείλατο και ἐδόθησαν ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον εἴκοσι δραχμαί.

— Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ δημοδιδάσκαλος Μηλιάντος, οὐ ἀγνοούμεν τὸ ὄνομα, ἐδωρήσατο τῷ Πανεπιστημίῳ δρ. 200 ἐκ τῶν μισθῶν του.

— Ἐν ἔτει 1866, ὁ ἐξ Ἠπείρου Γεώργιος Ψύφας διέθηκεν ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου τὴν κατὰ τὴν συνοικίαν ἁγ. Νικολάου τοῦ Ῥαγκαθᾶ οἰκίαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἐλάμβανε τοῦτο 70 δραχμὰς μηνιαίας ἐξ ἐνοικίων.

— Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ ἱερεὺς Ἐμμαν. Σταμουλίδης κατέλιπεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διὰ διαθήκης δρ. 50.

— Ἐν ἔτει 1868, ὁ ἐκ Παζῶν Θεόδωρος Πέτρος, θανὼν ἐν Ῥενίῳ τῆς Μολδοβλαχίας και καταλιπὼν περιουσίαν 489 μόνον ἀργυρῶν ρουβλίων, ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὅ κτισσαρδοβασιλικά φλωρία.

— Ἐν ἔτει 1870, ἡ χήρα τοῦ φανοποιῦ Ἰωάννου Κανούζη ἢ Στρούμπου, ἐν Σύρῳ ἀποβίωσας και διὰ διαθήκης ἀφῆκεν τὸ ἡμισυ τῆς περιουσίας του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπως ἐκ τῆς προσόδου αὐτοῦ συντηρῶνται δύο πτωχοὶ μαθηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου ἢ τῶν Γυμνασίων Ἀθηνῶν και Σύρου, ἐὰν ἡ σύζυγός του προσήρχετο εἰς δεῦτερον γάμον, προσέφερεν αὐτῇ 6,000 δραχμῶν, ὅπως τὸ Πανεπιστήμιον ἀποστῇ παντὸς δικαιοῦματος, ἀφῆθη δ' αὐτῇ ἐλευθέρως νὰ πράξῃ ὅ,τι ἂν θελήσῃ πλὴν τὸ Πανεπιστήμιον ἀπέριψε τὸν τοιοῦτον συμβεβασμὸν.

— Ἐν ἔτει 1871, ὁ ἐν Αἰγιαλῷ τῆς Κεφαλληνίας ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης Σ. Δ. Ζερβὸς ἐδωρήσατο εἰς τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ μῆνα ἐκ τῆς χορηγομένης ταχυδρομικῆς δαπάνης δέκα δραχμὰς.

— Ἐν ἔτει 1872, ὁ κρησιώτης Ἰωάννης Βαριάς ἀφῆκε διὰ διαθήκης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὸ ἡμισυ τῆς περιουσίας του, ἀνερχόμενον εἰς δραχμὰς ἑκατὸν περίπου χιλιάδας!

— Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ἡ ἐξ Ὑδρας ὑπὸ πρέτης Κίρα Ἀντωνίου Γκώτου, ἀποβίωσασα ἐν Πειραιεῖ, ἀφῆκεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διὰ διαθήκης 200 δραχμὰς.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 18 ΚΑΙ Ο ΒΑΣΙΛ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

18 Μαρτίου ἀνηγορεύθη Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὁ Γεώργιος.

18 Ὀκτωβρίου ἦλθεν εἰς Ἀθήνας.

18 ἐτῶν ἦτο, ὅτε ἐν ἔτει 1863, οὕτινος οἱ ἀριθμοὶ προστιθέμενοι ἀποτελοῦσι 18, ἀφῆκετο ἐν Ἑλλάδι.

18ν ἑβδομάδα ἀπὸ τὰς σκηνὰς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐμφυλίου πολέμου.

18 δις ἀκριβῶς ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν Νεοκάστρῳ νουμαχίας, καθ' ἣν ἐστρεώθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γεώργιος Χριστιανὸς ἀπὸ 18 σύγκειται γράμματα.

Ὁ τίτλος αὐτοῦ «Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων» 18 περιέχει γράμματα.

Τὸ ὄνομα τῆς Βασιλίσσης «Ὁλγα Κωνσταντινόβνα» ἀπὸ 18 ἀποτελεῖται γράμματα.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐγεννήθη τὸ 1818, ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο 18 και τοῦ ὅλου οἱ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦσι 18.

Ἄλλὰ και τὸ ἔτος 1854, ἱστορικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔχει ἀριθμοὺς οἵτινες προστιθέμενοι ἀποτελοῦσι τὸν 18.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς 18 καταπᾶ καθαλιστικὸς, ἥτοι προφητικὸς διὰ τὴν Ἑλλάδα και τὴν βασιλείαν τοῦ Γεωργίου, ἔπαται ὅτι λυομένου ἤδη τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος, ἀντικατασταθήσεται ὁ τίτλος διὰ τοῦ 18 ἐπίσης γράμματα ἔχοντος νέου «Αὐτοκράτωρ Ἀνατολῆς» και ἡ αὐτὴ Ἀθηνῶν ὀνομασθήσεται Κωνσταντινουπόλεως, λέξεως 18 περιλαμβανούσης πάντων γράμματα.

[Φωνὴ τῶν Ἐπαρχιῶν]

M.

ΕΚ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Μηδέποτε λησμόνει τὰς ἐν τῷ παρελθόντι μεταμελείας σου.

Θυσιάζε πάντοτε τὸ παρὸν χάριν τοῦ μέλλοντος.

Πείσον σεκυτὸν, ὅτι μόνος τρόπος, δι' οὗ δύνασαι νὰ ζήσης ὁπωςοῦν ἄλυπος, εἶναι νὰ ἀδιαφορῆς ἐξ ἴσου διὰ τε τὴν ἡδονὴν και τὴν λύπην. Τὴν λύπην αἰσθάνεται πλείστον, ὅστις πλείστον ἐγνώρισε τί ἐστὶν ἡδονή.

Θεῶρει καθῆκόν σου νὰ προσκτᾶσαι και νὰ διατηρῆς μόνον τὰ μῆσα ἐκεῖνα, δι' ὧν ὡς οἶόν τε ὠφελιμώτερος θέλεις φανῆ.

Μηδέποτε, σπεύδων λίαν πρὸς ὠρισμένον σκοπὸν, παραμέλει τὴν πρόσκτησιν τῶν χρησίμων μέσων, διότι ἄλλως θέλει ἐλθῆ καιρός, καθ' ὃν θέλεις ἀναγκασθῆ ὅσα ἐν τῷ δέοντι παρημέλησας νὰ ζητῆς νὰ ἀποκτήσῃς ὅτε ἐστὶν δύσκολον ἢ ὅλως ἀδύνατον.

Μὴ λησμόνει, ὅτι ἐν πλείστοις ἡ ἀποτυχία μόνην αἰτίαν ἔχει τὸν φόβον τῆς ἀποτυχίας.

Ὑπὲρ πάν ἄλλο πολῦτιμον πρᾶγμα φρόντισε νὰ ἀποκτήσῃς φίλον, ὅστις νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ σοὶ ὑποδεικνῇ τὰ ἐλαττώματά σου.

Μηδέποτε κρῖνε μακρόθεν περὶ τῶν ἀνθρώπων.

Μηδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἀνάβαλλε νὰ διορθώ-

σης κακὴν ἔξιν. Καὶ μία μόνη ἡμέρα ἐνισχύει αὐτὴν καὶ καθιστᾷ ἐπὶ μᾶλλον δυσάπευστον.

Προσπάθει νὰ μὴ παρέχῃς ὕλην εἰς τοὺς εὐαρεστουμένους νὰ κατηγορῶσιν. Ἐσο βέβαιος, ὅτι οὗτοί εἰσι πολλῶ πλείονες ἢ ὅσοι πιστεύεις.

Πάντοτε ὑπισχνοῦ ἤττον ἢ ὅσον σκοπεύεις νὰ ἐκτελέσῃς.

Μηδὲν τῶν καλῶν θεωρεῖς δύσκολον, πρὶν ἢ δοκιμάσῃς νὰ ἐκτελέσῃς αὐτό.

Ἄντὶ νὰ ἐρωτᾷς τί λέγει ὁ κόσμος περὶ σοῦ, ἐρώτα σεαυτὸν τί λέγει περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὧν τὴν τάξιν (οἷα δὴποτε αὕτη καὶ ἂν ἦ) ἤθικῶς ἀνήκεις.

Τὸ διὰ λόγων ἐπιδεικνυσθαι συγχαροῦται εἰς τοὺς φρονίμους μόνον ἂν ἐπιθυμῶσι νὰ φαίνωνται κατώτεροι ἢ ὅ,τι εἶναι. Ἡ ἐπίδειξις, ὅσον τεχνικὴ καὶ ἂν ἦ, σπανίως δύναται νὰ κατορθώσῃ τι πλεον τούτου.

Μὴ πιστεύεις εἰς χεῖλην, μειδιῶντα πάντοτε καὶ εἰς πάντας. Ἡ πράττουσι τοῦτο καθ' ἑξίν, ἢ δὲν εἶναι εὐλιχρινῆ.

Ἐκ τῶν γνωρίμων σου καὶ οἱ μάλιστα ἀγαπῶντές σε πολλάκις σὲ λησμονοῦσι· σπανιώτατα ὅμως ὅσοι συνηθίζουσι νὰ κατηγοροῦσι.

Μηδένα ἄλλον νὰ θεωρῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθῆ κύριόν σου πλὴν τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Τὰ κάτωθι δημοσιεύμενα τρία ἀτμᾶτα ἐλήφθησαν ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς τοιούτων, ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου τῆ αἰτήσεως τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, ὅπως ἄδωνται ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν παρ' αὐτοῦ συνεστημένων σχολείων. Παρεκαλέσαμεν τὸν ποιητὴν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Ἑστία νὰ δημοσιεύσιν τῶν ἐπομένων τριῶν, πιστεύομεν δὲ ὅτι θέλει εὐχαριστήσῃ αὐτὴ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Σ. τ. Δ.

Ἡ μικρὰ Ἑκκλησία.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἑκκλησίᾳ ἐρημικῇ
τὸ σήμαντρόν της δὲν κτυπᾷ . . .
δὲν ἔχει ψάλλη οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανθῆλι θαμπερὸ,
καὶ ἕνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχὸ.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης ὅταν περῆ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἐπάνω ἄσπρον σταυρὸ ἐκεῖ,
εἶνε εἰκόνα μυστικῇ!
μ' αἷμα τὴν ἔγραψε ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεύει ὁ λαός.

Εἰς τὴν αελῆνην.

Ἐάν βλέπω τὴ μορφή σου
φεγγάρι μου γλωμό,
τὴν χάρι τὴ δική σου
κ' ἔγώ ἐπιθυμῶ.

Τὴν ἄντροπαλή σου νᾶχω
ἤθελα εὐμορφιά,
νὰ περπατῶ μόνιχο
μ' ἀστέρια συντροφιά.

Νὰ φαίνομαι τὸ βράδυ,
νὰ σβῶνα τὸ πρωὶ,
νὰ βρίσκω ἄστρο σκοτάδι
ὄροσουλα καὶ πνοή.

Νᾶμαι χρυσὸ φανάρι
ἄστρον μαῦρον οὐρανὸ,
καὶ τοῦ βοσκοῦ λυχναρί
ἐπάνω ἔς τὸ βουνό.

Παρηγορία νὰ χύνω
ἔς ἐκεῖνον ποῦ πονεῖ,
καὶ σύντροφος νὰ γίνω
ἔς ἐκεῖνον π' ἀγρυπνεῖ.

Νὰ φέγγω ἔς τὸ κρεβῆλατι
ποῦ μένει σκοτεινὸ
καὶ τοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι
γλυκὰ νὰ τὸ σφαλινῶ.

Αὐτὰ, γλυκὸ φεγγάρι,
αὐτὰ ἐπιθυμῶ,
μὰ ἔχεις σὺ τὴ χάρι,
φεγγάρι μου γλωμό.

Ἡ νέα Ἑλλάς.

Ποῦ ἡ νέα εἶν' Ἑλλάς; ὅπου Ἕλληνας εἶνε.
Ἄστρον Ἕλληνοσ καρδιά
κ' Ἕλληνισ φωνὴ γλυκεία
εἶνε καὶ Ἀθήναι.

Ποῦ ἡ νέα εἶν' Ἑλλάς; ὅπου κ' ἡ ἀρχαία
ὅπου τέχνη κ' ἱστορία
ζῶντα ἔστησαν μνημεῖα,
αἰωνίως νέα.

Ἄστρον ἔστιν ὁ Στρουμιὸν καὶ ὁ Ἑβρος ἔρει,
ὅπου Ἰδοῦ, ὅπου Ὄσσα
Ἕλληνοσ λαλεῖται γλώσσα
κ' Ἕλληνας ἀναπνεῖ.

Ἄστρον ἔστιν ὁ Ὀλυμπος, Πήλιον καὶ Τέμπε,
ὅπου Πίνδος, Πιερία,
ἔστιν Ἑλλάς! ὅπου γονία
φῶνημα ἐκπέμπει.

Ἄστρον ἔστιν ἡ εὐχὴ καὶ συνθήκη
τῆς Ἑλλάδος μας τὰ μέλη,
ὡ! νὰ τὰ ἐνώσῃ μέλλει!
τοῦ Θεοῦ ἡ δίκη!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐκατοντάς τόμων δὲν ἤθελεν ἀρκέσει
πρὸς ἀπαρίθμησην τῶν δεινῶν ὅσα οἱ ἀνθρώποι
ἐπροξένησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Περὶ τούτου
μόνον καὶ οὐδενὸς ἄλλου γίνεται λόγος παρὰ
τοῖς ἱστορικοῖς. Ἀπαρίθμησις τῶν τοιούτων ἀ-
πανθρωπιῶν καὶ παγκόσμιος ἱστορία εἶνε λέξις
ἀπολύτως συνώνυμος.

Ἡ Διάσημος γάλλος ἐνεσχάραξε ἐπὶ τῆς σφρα-
γίδος του τὴν ἐπιγραφὴν: «Φοβοῦμαι μόνον ὁ-
σους ἀραπᾶ.» Καὶ τῶνόντι εἰς τούτων μόνον τὰ
βέλη εἶνε προσιτὴ καὶ τρωτὴ ἢ καρδιά, εἰς δὲ
τὰ τῶν λοιπῶν μόνη ἡ ἐπιδερμὶς.

Εὐτυχῆ ἔθνη θεωροῦνται οὐχὶ τὰ ἔχοντα τοὺς
πλείονας σοφοὺς, ἀλλὰ τοὺς ὀλιγωτέρους ἀγράμ-
μάτους.